

VIII. évfolyam 2. szám
2007. március 2.

Semmelweis Egyetem

A Semmelweis Egyetem
hallgatóinak és
közalkalmazottainak lapja

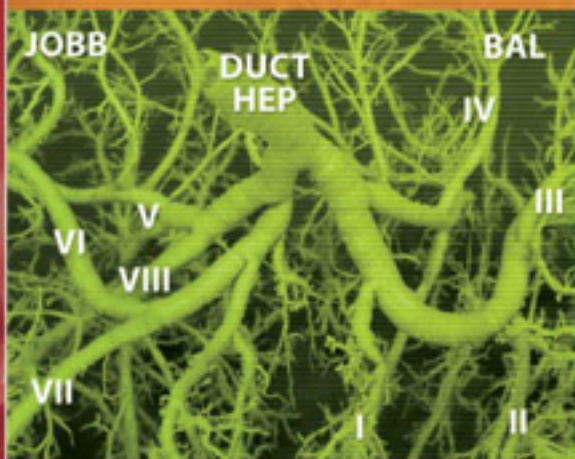
Takarékosan tartható költségvetés

→ Bővülő játszóház gyerekeknek

→ A májhilus egy epeútszerkezeti variációja

Tartalomból

Szoros, de tartható egyetemi költségvetés

Annyi közfeladatot lát el idén az egyetem, amennyit finanszíroz az állam. Emellett következetesen kitart dr. **Iványi Vilmos** gazdasági főigazgató, aki az 2007-es költségvetéssel kapcsolatos várakozásait és dilemmáit is megosztja az olvasókkal.

3–4. oldal

Tudományos teljesítményünk mérlegen

Egy MTA-összeállítás szerint az élvonalbeli egyetemek között is az első helyen áll a Semmelweis Egyetem, ezt jelzik a természettudományos folyóiratok „kapuőrein” alapuló mutatószámok szerint. A kutatási körülmények azonban nehezednek, de vannak biztató tendenciák is. A részletekről dr. **Ádám Veronika** tudományos rektorhelyetteset kérdeztük.

5–6. oldal

Preparátumkészítés a jövő sebészeiért, kutatóiért

„Nagy nemzetek emelik az ő fiaikat, kis nemzeteket pedig fiaiknak kell emelni”. Ez az **Apáthy Istvántól** származó idézet volt a nevét viselő alapítvány boncolási versenyének mottója a tavaly novemberi eredményhirdetésen. Egyebek mellett ilyen megmérettetésekkel igyekeznek felkarolni a fiatal tehetségeket a Humánmorfológiai és Fejlődésbiológiai Intézetben már tíz éve. Beszélgetőpartnerünk az alapítvány kuratóriumának elnöke, dr. **Nemeskéri Ágnes** docens és az anatómiai preparátumaival másodszor is díjnyertes **Kiss Mátyás** végzős orvostanhallgató.

7. oldal

Diáktudomány

Újabb kiváló nevelőknék és diákoknak tapsolhattak kollégák és hallgatótársak az idei TDK konferencia első napján, február 14-én.

8. oldal

Nyertes szakma lehet

Még javában zajlik a háromhetes Klinikai hematológia – Szakvizsga előkészítő tanfolyam az I. sz. Belgyógyászati Klinikán, amikor leülünk beszélgetni dr. **Demeter Judit** professzor asszonnyal. A Semmelweis Egyetem Hematológiai Szakmai Grémium elnökeként ő szervezi a háromhetes klinikai hematológia tanfolyamot. Őt kérdezem e szakterület utóbbi néhány évben tapasztalt lendületes fejlődéséről, s az ehhez igazodó, tartalmában tavaly megújult tanfolyamról.

9. oldal

Bővülő játszóház

A II. sz. Gyermekgyógyászati Klinika munkáját több alapítvány is segíti. Anyagi támogatásuk révén már számos, a gyermekek gyógyításának, kórházi ápolásának körülményeit javító beruházás vált lehetővé. A Játszóház Alapítvány dr. **Bakos Márta** és dr. **Polcz Alaine** pszichológusok vezetésével alakult 1980-ban. Az alapítók a játszószoba kialakításáért nívódíjat vehettek át. (Címlapunk felső képe a játszóházban készült.)

10. oldal

Új vezetéstechnikai szemléletmód

Egyetemünk a Pest Megyei Önkormányzattal és a Menedzserek Országos Szövetségével közösen az EU Humán-erőforrás-fejlesztési Operatív Programjának (HEFOP) keretében két éve pályázatot nyert tudásbázis kialakítására. A program a Stratégiai, Működésfejlesztési és Igazgatásszervezési Főigazgatóság koordinálásával, dr. **Stubnya Gusztáv** vezetésével jött létre.

11. oldal

„Szolgál és véd” az Egészségbiztosítási Felügyelet

Jóllehet, a törvényi határidő után néhány héttel, de igen nagy aktivitással kezdte meg működését az Egészségbiztosítási Felügyelet. Az idén 400 millió forintból gazdálkodó szervezet élére január végén kivált dr. **Kovács Zsombor** szerint elsősorban a biztosítottak érdekeinek védelme lesz a legfontosabb feladatuk.

12. oldal

Címlapon lent: Bővülő játszóház a II. sz. Gyermekgyógyászati Klinikán. *Cikk a 10. oldalon.*

Címlapon fent: A májhilus egy epeút-szerkezeti variációja. A római számok az egyes májszegmentekből drenáló epeutakat jelölik.

Hátoldalon: Fönt a bal májfélféle artériás vérellátása. A sárga nyíl a IV. szegment artériájának eredését mutatja. V. portae lila, v. hepatica kék. Lent a szív bal artéria coronaria főtörzs, valamint a ramus descendens (RDA) és ramus circumflexus (RCX), stent beültetésével járó percutan transluminális coronaria angioplastica-nak (PTCA) preparátuma. **Kiss Mátyás** győztes preparátumai. *Cikk a 7. oldalon.*

Semmelweis Egyetem újság megjelenésének ütemezése

Lapszám	Lapzárta	Várható megjelenés
4. lapszám	március 13.	március 30.
5. lapszám	március 27.	április 13.
6. lapszám	április 17.	május 4.
7. lapszám	május 8.	május 25.
8. lapszám	május 22.	június 8.

E lapszámunk címlapját **Romvári János** tervezte.

www.ujzag.sote.hu

Semmelweis Egyetem

Az Orvosegyetem és a TF-Fórum újságok jogutódja

A Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi-, Egészségügyi Főiskolai-, Fogorvostudományi-, Gyógyszerésztudományi-, Testnevelési és Sporttudományi Kara hallgatóinak és közalkalmazottainak lapja

Megjelenik kéthetente – ISSN 1586-6904

A szerkesztőbizottság elnöke és felelős kiadó: **Dr. Donáth Tibor** professzor (Anatómiai-, Szövet- és Fejlődéstan Intézet, 1094 Bp., Tüzlő u. 58.) e-mail: donath@ana.sote.hu, telefon: **215-6920/3645**

Felelős szerkesztő: **Tolnai Kata** – telefon: **06-20-825-9747**, e-mail: **ujzag@bkt.sote.hu**
Szerkesztőség: 1085 Bp., Röck Szilárd u. 13., telefon/fax: 267-61-66 (üzenetregisztrációval)

A szerkesztőbizottság tagjai: **Dr. Voszka István** (AOK) T.: 4063, **Plichta Anikó** (EFK) T.: 486-5910, **Dr. Donáth Tibor** (FOK) T.: 3645, **Bubenák Máté** (GYOK) T.: 3073, **Végh László** (TF) T.: 487-9215, **Kún Éva** T.: 06-30-269-6302, **Márton Emőke** (DI) T.: 5286, **Dr. Szabóné Balogh Clarissa** (KK) T.: 5263, **Kaszap Balázs** T.: 3922, **Dr. Jákó Kinga** (SMIF) T.: 5247, **Kormos Andrea** (GFI) T.: 5247

Tördelés és web: **Szeberényi Ferenc** – Nyomdai munka: **Bodon Attila**
Full text internetes változat: <http://www.ujzag.sote.hu>, felelős: **Dr. Altdorfer Károly**

Búcsú helyett

Virágfolyosó: képletes út élet felől a halálba az a virágösvény, amit a búcsúzó készített a Fiumei úti sírkert zsúfolásig telt ravatalozójában a bejárat ajtajától a ravatalig. A virág nyelvén próbáltam üzeni az itt maradóknak, aki fizikai testében már odaát, de emlékekben, nyomaiban még nagyon közöttünk. Nem a hamvakat őrző urnának van köze ahhoz a személyhez, akit búcsúztatni jöttünk január 30-án, hanem azoknak az embereknek, akik kísérik erre az utolsó földi útjára Juhász-Nagy Sándort. A szertartás az itt maradónak szól, hogy segítsen valamelyest elfogadni az elfogadhatatlant, megérteni az érthetlent: nincs, aki volt, de mégis közöttünk van, aki már nincs. Illetve, hogy van, de másképp, mint mi, búcsúzó. Létének nyomai, munkái, emberi gesztusai, gondolatai, kedvenc tárgyai még őt idézik. Kegyetlen törvény, hogy az ostoba tárgyak túlélnek az embert: vigyorogva néznek vissza a rájuk meredőre, aki őt keresi, azt a személyt, akinek kéznyoma még rajta. De mit ér a pohár víz, ha nincs már, akinek szomját oltsa? Ilyenkor rohan elő segíteni az emléket, idefut hozzánk, meglebbent, egy pillanatra elhítteti, nincs hiány, itt van ő közöttünk, csak éppen elment egy időre, mert dolga akadt.

Az „Apáink jönnek velünk szemben” című egyetemi professzorokat bemutató film- és könyvsorozat újabb négy kötetének decemberi bemutatóján személyesen nem tudott jelen lenni a már nagyon beteg professzor, de munkatársa által elküldte gondolatait:

„Kedves Megjelentek!

Régi tapasztalat, hogy a közvetett módon érvényesülő igazságok hatékonysága többnyire nagyobb, mint a közvetlenül kimondottaké. Ennek a kis könyvnek, amely életpályámat összegzi két vezérmotívuma van: a tudományos kutatás iránti szeretet és a fiatal tudósgeneráció, a tanítványok iránti szeretet. A szeretetre és nem a szakértelemre helyezem a hangsúlyt. Mindehhez járul a családom iránti mélyszéles ragaszkodás és a barátaim, munkatársaim iránti szeretet.

Az életem, mint legtöbb más emberé bővelkedett kudarcokban és voltak sikereim is. Nem az én feladatomban, hogy ezek mérlegét megvonjam. Azt azonban bizvást állíthatom, hogy egész életemben végigkísért a jóakarató emberek szeretete, tanítványaim ragaszkodása.

Budapest, 2006. december 18.

Juhász-Nagy Sándor

Szavai visszacsengtek a ravatalozóban, és hirtelen egy lépéssel közelebb jutottam az élet céljának megértéséhez. Nem elég okosnak, lelkiismeretesnek, következetes, kiváló szakembernek lenni. Jónak is kell lenni, és emberszeretőnek, amíg itt vagyunk ebben világban. Ő minden titkot tudott, és itt is hagyta nekünk. A többi már rajtunk múlik...

Tolnai Kata

Szoros és szigorú egyetemi költségvetés

Annyi közfeladatot lát el idén az egyetem, amennyit finanszíroz ehhez az állam. Emellett következetesen kitart dr. Ivády Vilmos gazdasági főigazgató, aki a 2007-es költségvetéssel kapcsolatos reményeit és dilemmáit is megosztja az olvasókkal.

– Április elsejétől új szerződések alapján dolgozik az egyetem. Ugyanakkor nem tudjuk: hány ágygal és mekkora OEP-finanszírozással zajlik majd a betegellátás. Ilyen körülmények között milyen stratégiával lehet költségvetést készíteni?

– Mi is föltettük magunknak ezt a kérdést. Sokan azt mondták, hogy várjunk a költségvetés készítésével. Én meg azt, hogy igenis lássunk neki. Induljunk ki a 2006 utolsó negyedévének számaiból, amikor már a megszorító intézkedések miatt nagyon alacsony volt a finanszírozás. Ezt a bázist alapul véve terveztük meg a 2007-es bevételt. A kiadásokkal kapcsolatban pedig az idei évre prognosztizált teljesítményvolumen-korláthoz (TVK) igazodtunk. Ennek mértékéig biztosítjuk a kiadási kereteket a klinikum szervezeti egységei számára. Ha a klinika tavaly, mondjuk, 10 ezer súlyszámot állított elő, és az idén 8 ezer a TVK, akkor az ő keretét 20%-kal kell csökkentenünk. Ezt a gyakorlatban úgy végezzük, hogy bérköltségét csak 10%-kal apasztjuk – mert nem lehet mindenkit elküldeni csak azért, mert egyik évről a másikra kevesebb lesz a betegforgalom –, a gyógyszerköltségeit pedig 20%-kal rövidítjük. A dologi költségeket viszont egységesen 10%-kal csökkentjük, mert annak jó része nem betegforgalom-függő.

– Úgy gondolják tehát, hogy szakmailag megalapozott 20%-kal kevesebb beteg esetén 20%-kal kevesebb gyógyszerfelhasználást tervezni?

– A tapasztalatok ezt mutatják. A belgyógyászaton például a drágán és az olcsón gyógyítható betegek számát ugyanúgy csökkenthetik. Sokszor azonban az előbbieket elküldése, illetve kezelésük későbbre halasztása sürgősségi vagy egyéb okokból kevésbé lehetséges.

– Rektor úr előző lapszámunkban megjelent interjújában célként jelölte meg egyetemünk minőségi betegellátó csúcsintézménnyé válását. Ennek megfelelően hozzánk csak progresszív állapotú betegeknek kellene kerülniük. Az ő ellátásuk megjelenik-e az idei költségvetésben?

– Jó kérdés... Ha a kormány változtat a jelenlegi finanszírozási politikán, akkor tudjuk majd betölteni azt a szerepet, amelyet rektor úr nagyon jogosan elvár az egyetemtől és a finanszírozótól is. Jelen körülmények között azonban azt mondhatjuk: csak a csökkentett forrás erejéig tudjuk ellátni a betegeket. A TVK-t egyik klinika sem lépheti túl, különben nem kap egyetlen fillért sem. Ha mi mindent megteszünk azért, hogy a kevés pénzből jól gazdálkodjunk, és így sem vagyunk képesek az

■ Dr. Ivády Vilmos

összes hozzánk fordulózt kezelni, akkor ennek felelőssége már nem a miénk, hanem a finanszírozóé. A sürgősségi eseteket természetesen továbbra is ellátják a klinikák, s ennek számláját kifizetjük. Ám a többi, idekerülő esetről ezt már nem garantálhatjuk. Lesz majd várólista, előjegyzés, sorbanállás – nevezzük, aminek akarjuk –, a lényeg: nem tudjuk egy adott időmennyiségben belül a betegek számát növelni. És, ha majd kellő számban lesznek várólistán, s kellő probléma keletkezik ebből, akkor a kormányzat nyilván majd valamit lép az ügyben.

Várható többletbevétel

– Módosul-e az eddig kialakított költségvetés április eleje után? Várható-e akkor a gazdálkodásukat alapvetően befolyásoló változás?

– A mostani finanszírozási szabályok június 30-ig vannak érvényben, tehát érdemi hatás utána várható. Folyamatosan követjük, elemezzük a történéseket, de ki merem mondani: nem szabad, hogy ennél rosszabb helyzet legyen, mert azt már nem bírjuk ki sem mi, sem más ellátóhelyek. A megyei kórházak kétmilliárdos hiánnyal tervezték meg az idei költségvetésüket. Mi ennek a felét irányoztuk elő azzal a várakozással, hogy az év során a tervezetthez képest legalább egy milliárd forint többletbevétel kerül majd a kasszába.

– Mire alapozza ezt az elképzelést?

– Az egészségügyi miniszter rendelkezik egy 20 milliárd forintos külön kerettel a struktúraváltás nehézségeinek a finanszírozására, ebből 6,5 milliárdot már egyéb célokra elköltöttek. A fennmaradó összegből azok az intézmények részesülnek nagyobb arányban, amelyek fokozott mértékben vagy a tárca elvárásainak megfelelően vesznek részt a váltásban. Egyelőre azonban senki sem tudja, hogy ki mennyi kapna. Nekünk sincs konkrét összegre ígéretünk, csak reménykedünk.

– Az ágyszám-leépítéssel nem lesz kevesebb beteg, csak más formában kell ellátni őket. Változik-e majd az ambuláns betegellátás finanszírozása?

– Ez egészségpolitikai kérdés. Amit innen látok, hogy nem változik, legfeljebb minimálisan változott eddig jó irányban. A járóbeteg szakellátásban sokkal több azon betegek száma, akik után egyetlen fillért sem kapunk. A fekvőbeteg-ellátásban ez a száz százalékon finanszírozott TVK 6,5%-a. A jogszabály szerint viszont most már csak 95%-os finanszírozás van. A valóságban meg még ennyi sem, hanem 92% körüli. Az OEP ugyanis nem a jogszabály által elvártak szerint utal. Ezért aztán azt lehet mondani, hogy a fekvőbeteg-ellátásnak körülbelül a 15%-át egyáltalán nem finanszírozza az OEP, a járóbeteg-ellátásnál pedig ugyanezen algoritmus alapján a 30%-át. Az utóbbinál a többletbeteg-ellátásnak viszont nincs akkora többletköltsége. Beteget ingyen ellátni nem tudunk, csak akkor, ha az nem kerül pénzbe: az orvos éppen ráér, a műszer is ott van, s gyógyszert vagy egyéb anyagot nem igényel a kezelés. Bármelyik ellátási formáról is beszélünk, hangsúlyoznám: a gazdasági főigazgató egyetlen klinikának sem írhatja elő, hogy a finanszírozási szint fölött ne lásson el beteget. Pusztán csak azt mondom, hogy ehhez már nem tudunk forrást adni. A klinikák szabadon dönthetnek, hogy hány beteget látnak el. Ha azonban elfogy a keretük, akkor valahonnan bevételt kell hozniuk a rendszerbe, például a meglévő egyéb források átcsoportosításával vagy úgynevezett előrehozott keretköltség igénylésével. A Gazdasági-Műszaki Főigazgatóság havi bontásban leosztja nekik az egy évre járó penzumot. Volt olyan klinika, amelynek, rendkívüli gyógyszerkiadás miatt, már januárban meg kell nyitnunk a februári keretet.

Előírt létszámcsökkentés

– Mi a helyzet a bérkerettel? Hiszen ettől függ az elbocsátások száma.

– Az előző évhez képest ezt pontosabban határoztuk meg. Előkészítéskor a Humán-erőforrás-Gazdálkodási Igazgatóságtól megkaptuk szervezeti egységekre lebontva, hogy a január 4-i állapotnak megfelelően mennyi bért kellene – a hozzájuk kapcsolódó közterhekkel együtt – kifizetni ebben az évben. Ebből kiindulva állapítottuk meg, a várható költségvetési forrás alapján, a ténylegesen kifizethető összeget.

– Mekkora volt a kettő közötti eltérés?

– Átlagosan 4,5%-kal lett kevesebb az idei bérkeret. Ezzel azonban már jól lehet hónapról-hónapra tervezni a kifizetéseket, feltéve, ha

Szoros és szigorú egyetemi költségvetés

Folytatás a 3. oldalról

a klinikák betartják az előírt intézkedéseket. Mindegyiknek megmondtuk, hogy mennyivel kell március elejétől redukálnia a bérkeretét. Ha például 7 milliót határoztunk meg, akkor ez az összeg 10 hónapra elosztva értelem szerűen 700 ezer forint csökkenést tesz ki. Ami annyit jelent, hogy ez a klinika márciustól hozzávetőlegesen 3-4 munkatárssal kevesebbet foglalkoztathat – persze, ez attól függ, hogy mekkora bérű kollégától válik meg. Ha ezt a létszámcsoökkentést vállalja az igazgató, akkor nem lesz gond a többi bér kifizetésével. Nehéz lépés ez, tudom. Mindesetre mi nem szólnunk abba bele, hogy kiket bocsátanak el.

– Milyen további elvek érvényesülnek még az idei költségvetésben?

– Megemlíteném még, hogy az Oktatási Minisztériumtól (OM) és az OEP-től kapott bruttó bevételből levonjuk az elvonásokat, és a maradék nettó összeg jár alanyi joggal a szervezeti egységeknek. Az előlotti rész, az úgynevezett kiegészítő keret, amelyből gond esetén lehet igényelni.

– Mennyit szoktak kérni a klinikák?

– Ez változó, némelyik egyáltalán nem szorul rá erre, más viszont a bevételének 20-40%-át is elkéri pluszban. Az ÁOK klinikák keretigénye például meghaladja a 3 milliárd forintot. Igyekezünk a kéréseket teljesíteni. Azzal a megjegyzéssel mondom ezt, hogy egy milliárdos mínusszal számoltuk ki a költségvetést. Ez tény, még ha bízunk is a korábban említett többletbevétel beérkezésében. Ám mégis megvan az a veszély, hogy fedezetlen kötelezettségeket vállalunk, amit az államháztartási törvény tilt. Jóllehet védve vagyunk azáltal, hogy mi nem pénzforgalmi, a szaktárcának szánt költségvetést készítjük, hanem, úgy mond, üzemgazdaságon alapul. Tehát keretgazdálkodást folytatunk. Ezért adott esetben megoldható az, hogy ha valamelyik klinika a keretén kívül rendel például gyógyszert, azt megkaphatja az idén, de ennek kifizetése csak 2008-ban jelenik meg a pénzforgalmi költségvetésben. Mégis, dilemmázunk azon: benyújtuk-e ebben a formában a dokumentumot a Szenátusnak?

Oktatással arányosan

– Ha a Szenátus nem fogadja el a mínusz-szal tervezett költségvetést, akkor van B. terv?

– Akkor még szigorúbban kell csökkenteni a szervezeti egységeknek kiosztható keretet, azaz visszafogni a kiegészítő keretigényeket. Ez pedig több elbocsátást és további beteg elküldését, minőségileg rosszabb beteg ellátást és az oktatás színvonalának romlását jelentené. Ezért gondoltam: az egyetem érdekében megkockáztatom, hogy ilyen költségvetéssel indítom el az évet. És, ha bejön az egy milliárdos többletbevétel, akkor nem kell még drasztikusabb intézkedéseket hozni. Így biz-

tosítani tudom az egyetem stabilitását, mindenki nyugodtan dolgozhat, és nem kell azzal foglalkoznia: lesz-e még holnap, holnapután munkája vagy vegyszer a kísérleteihez. Ezzel a döntéssel azt sugallom, hogy igenis van jövője az egyetemnek. Lehet, hogy átmenetileg rosszabb helyzetben vagyunk, alapvetően nem a mi hibánkból, de ha ezt túléljük, akkor már araszolhatunk fölfelé.

– Az ÁOK klinikákról már beszéltünk, de még nem kerültek szóba az elméleti intézetek. Náluk is lesz létszámléptetés?

Nem látom indokát bármilyen radikális keretcsökkentésnek, hiszen az idei OM-bevételek a tavalyihoz képest nem lettek kevesebbek. Évente 2,24 milliárd forintot kapnak az ÁOK elméleti intézetei. Igen ám, de évek óta felvetődő gond, hogy az OM-bevételek felosztása nem tükrözi a tanszékek, intézetek oktatási teljesítményeit, nincs arányban velük. Ezért nemrég újraosztottuk az összeget. Az össz-intézeti óraterhelést elosztottuk a 2,24 milliárddal, és az egy órára jutó keretet folszorzottuk az egyes intézetek óraszámával. Meglepető különbséget jöttek ki. Eddig a költségvetésből oktatásra adható bevételből olyan intézeteknek is juttattunk, amelyek nem oktatási, hanem egyéb feladatot látnak el. Most elindítottunk egy megtisztítási folyamatot. Első körben csak a nagy szélsőségeket akarjuk lefaragni irányjelölési céllal, és fokozatosan, átmeneti időt hagyva változtatunk. Amelyik intézetnek oktatásterhelés arányosan több keret járna, mint amennyit eddig kapott, annak ezentúl többet adunk. Amelyiket viszont kevesebb illet meg, annak kevesebbet utalunk, de még nem a ténylegesen lecsökkentett összeget.

– Alkalmazták ezt a módszert a klinikáknál is?

– Még nem, de gondolkodunk rajta. Náluk azonban, a szakma jellege miatt, bonyolultabb az oktatásterheléssel arányos keretelosztás. Ráadásul a klinikáknál nem az OM, hanem az OEP-bevétel a meghatározó.

Védjeggyel garantálva

– Szólna néhány szót a többi kar költségvetéséről is? Hol adódhatnak komolyabb gondok?

– Az volt az alapelvünk, hogy ülünk le tárgyalni a karok vezetőivel, és ők osszák el a költségvetési keretet a szervezeti egységeik között. Így tesz a GYTK, ott ki tudnak jönni a nettó bevételből. Az EFK önállóan gazdálkodik, náluk sincs különösebb gond. A FOK-on ugyancsak a szétozást választották, viszont nagyon nehéz évről évről néznie. Már most igen magas a kiegészítő keretigényük, ezért komoly létszám- és béraracionalizálásra kényszerülnek. Miközben oktatniuk kell, és belakni az új centrumot, amelyik háromszor akkora, mint a most birtokolt összes terület együttesével. Ott fejlődni, bővíteni kellene, nem összezsugorodni. Ezen túl az üzemeltetési díj fizetése mellé bejön a bérleti díj is, ezt ugyan a kar az egyetemmel közösen állja. Együtt keressük a kivezető utat is, például a fizetős külföldiek behozásának lehetőségét. Felvettem, hogy a Semmelweis Egyetem nevével „védjeggyel” garantált szolgáltatási színvonallal esetleg részt lehetne venni az eléggé telített piacon. Hogy ez szakmailag mennyire kivitelezhető, arról

inkább a dékán urat kellene megkérdezni. Ami a TF-et illeti, ott centralizált gazdálkodás folyik. A gyakorlóiskola átvétele jelenleg súlyos milliókkal terhel minket, de valószínűleg megkapjuk az OM-tól az emelt szintű normatívát, ami mérsékli majd a hiányt. Az iskolát egyébként viszi magával a kar, amikor elválnak tőlünk. Ennek részünkről már semmi akadály, a megállapodás szerint csak a folyó évi adósságokat kívánjuk velük rendezni. Másrészt visszafogtuk a költségvetési keretüket, hogy amikor teljesítették a törvényben előírt feltételeket és elmennek tőlünk, akkor ne maradjanak utánuk kifizetetlen számlák.

– Végül még egy kérdés: hogyan érinti a megszorítás a központi szerveket?

– A 10%-os elvonásból finanszírozzuk működését, a dologi költségeket szintén 10%-kal csökkentjük – legalábbis a mi főigazgatóságunknál. Ezen kívül vállaljuk, hogy a Kútvölgyi Klinikai Tömbben eddig végzett gazdasági-műszaki feladatokat a meglévő bérek terhére ellátjuk. Így ott meg tudnak takarítani, mi pedig nem generálunk többletköltséget. Ezzel nyilván több lesz a dolgunk, de a cél itt sem lehet más. Nekünk is jobban, hatékonyabban kell dolgoznunk.

Tolnai Kata – Tóth Andrea

Egyetemi Kutatási Alap

Az Egyetemi Kutatási Alap támogatásának elnyerésére a 141/2006. számú körlevélemben meghirdetett felhívásra összesen 77 tudományos tématervezet érkezett, a kért támogatás összege 131 millió forint.

Elbírálásra került 32 klinikai és 42 alapkutatói elméleti jellegű pályázat, míg három pályamunka nem felelt meg a feltételeknek, így elbírálásukra nem került sor.

A pályázatok véleményezésében nemcsak egyetemi bírálók, hanem külső szakértők is részt vettek. A rendelkezésre álló 31 millió forint összegű keret 17 pályázat támogatását tette lehetővé. A nyertes pályázók – abc sorrendben – a következők:

Dr. Benyó Zoltán	Klinikai Kísérleti Kutató- és Humán Élettani Intézet
Dr. Csanády László	Orvosi Biokémiai Intézet
Dr. Geiszt Miklós	Élettani Intézet
Dr. Hamar Péter	Kórélettani Intézet
Dr. Igaz Péter	II. sz. Belgyógyászati Klinika
Dr. Kovács Tibor	Neurológiai Klinika
Dr. Langer Róbert	Transzplantációs és Sebészeti Klinika
Dr. Merkely Béla	Ér- és Szívsebészeti Klinika
Dr. Müller Veronika	Pulmonológiai Klinika
Dr. Nagy Zoltán Zsolt	Szemészeti Klinika
Dr. Prohászka Zoltán	III. sz. Belgyógyászati Klinika
Dr. Söti Csaba	Orvosi Vegytani, Molekuláris Biológiai és Patobiokémiai Intézet
Dr. Speer Gábor	I. sz. Belgyógyászati Klinika
Dr. Szabó Attila	I. sz. Gyermekgyógyászati Klinika
Dr. Vág János	Orálbiológiai Tanszék
Dr. Várnai Péter	Élettani Intézet
Dr. Vársárhelyi Barna	I. sz. Gyermekgyógyászati Klinika

Gratulálok a kutatási támogatás elnyeréséhez, és a tudományos munkatervek megvalósításához sok sikert kívánok!

Dr. Ádám Veronika
tudományos rektorhelyettes

Tudományos teljesítményünk mérlegen

Egy MTA-összeállítás szerint az élvonalbeli egyetemek között is az első helyen áll a Semmelweis Egyetem a természettudományos folyóiratok „kapuőreire” alapuló mutatószám szerint. A kutatási körülmények azonban nehezednek, de vannak biztató tendenciák is. A részletekről dr. Ádám Veronika tudományos rektorhelyettes kérdeztük. Elkészült az egyetem tudományos teljesítményét 2000-2005-ig feldolgozó kimutatás, melyet a Központi Könyvtár állított össze. (Megtalálható az Intraneten az információk között Tudománymetria 2005 címszó alatt.)

– Egyetemünk kutatóinak tudományos teljesítménye az utóbbi időben nem romlott. Sőt, a számok árnyalt elemzésekor némi javulás, pozitív irányba való elmozdulás is tapasztalható – mondja Ádám Veronika. Noha a publikációk és az összesített impakt faktorok száma az elmúlt három-négy évben lényegesen nem változott, ezen belül azonban több közlemény jelent meg kifejezetten magas IF-es folyóiratokban. Ez egyértelműen minőségi ugrást jelent. Kutatóink jelentős eredményeiket nagy tekintélyű szaklapokban tudják publikálni.

– **Kiolvasható-e a tudományos teljesítmények összesítéséből, hogy növekedett-e a külföldi intézetekkel történő kollaborációk száma, jönnek-e létre újabb klaszterek?**

– Drámai változás nincs, a tudományos életben amúgy sem egyik pillanatról a másikra történik ilyen. Viszont érezhető ez a fajta elmozdulás, hiszen ez hazai és nemzetközi kényszer is. Pályázni komoly, nagy grant-re csak úgy lehet, ha nemzetközi kollaborációban több csoport áll össze. A tudományt számottevő összeggel támogató legtöbb hazai forrásnyújtó intézmény is – mint például az NKTH – kifejezetten az egyetem és az ipar együttműködésén alapuló pályázatokat preferálja. Nyilvánvaló tehát, hogy ebbe az irányba kell elmozdulni.

– **Vajon mikor jut el oda az egyetem, hogy a falai között született szellemi termékekből megvalósított, bevételt hozó termékek lesznek a piacon? Hiszen végül is ez a cél.**

– Biztos vagyok abban, hogy néhány éven belül meglesz az áttörés. Már elkezdődtek komoly pályázati pénzekkel kifejezetten az innovációt támogató nagy kutatások. Az egyetem megteremtette ehhez az adminisztratív hátteret a Technológiai Transzfer Irodával és a szabadalmakról rendelkező innovációs szabályzattal. Minden feltétel adott a jó eredményhez.

Aránytalan terhek

– **A napjainkban zajló változások a tudományt sem kerülik el. Vélhetően csökkennek majd a kutatásra fordítható hazai pénzek is. Hogyan tudjuk majd a jelenlegi színvonalon megtartani és minőségileg javítani az egyetemi kutatóbázist?**

– A belső források biztosan nem növekednek, de nagyobb támogatási összegekre nagyobb csoportok tagjaként pályázni lehet.

■ Dr. Ádám Veronika

Vannak nehézségeink az egyetemi létünkben következően. Súlyos problémának tartom például, hogy nálunk nagyon komoly oktatási feladatokat kell ellátniuk a munkatársaknak. Nehéz megtalálni azt az arányt, hogy a tanítás mellett még maradjon elegendő idő, figyelem és energia a tudományos munkára.

– **Úgy gondolja, hogy valamelyest mentesíteni kellene, mondjuk, az elméleti intézetek kutatóit az oktatás alól?**

– Ha versenyképesek akarunk lenni a világból, akkor ebből a szempontból is versenyképesnek kell lennünk. A legtöbb európai egyetemen ugyanis jóval kevesebb oktatási feladat hárul a kutatókra. Sokkal nagyobb hangsúlyt kap az ott dolgozók teljesítményének megítélésben az eredményes kutatómunka. Ezért adott esetben a kiemelkedően produkálóknak kifejezetten kutatói állásokat létesítenek. Így aztán nincs az a nyomasztó oktatási teher, ami nálunk folyamatosan nő, mivel emelkedik a magyar és az idegen nyelven tanuló hallgatók száma. Egyetemi szinten helyes ez az ambíció: több külföldi hallgató fogadásával nő a bevétel, ezáltal javul a hazai diákok oktatásának a színvonala is. A problémát az jelenti, hogy mindez a változatlan létszámú oktatógárdára – mert ez a lényeg, hogy nem lettek többen – egyre nagyobb oktatási terhet ró. Ezt az ördögi kört

valahol meg kellene törni, erre látok jó példát a külföldi egyetemeken a kutatói álláshelyek létesítésével.

– **Elképzelhető lenne, hogy egyes kutatók legfeljebb csak a TDK-sokat és a PhD hallgatókat mentorálnák, és nem vennének részt a graduális oktatásban. És mi a helyzet a klinikai kutatásokkal?**

– A klinikumban a helyzet tovább súlyosbodik azzal, hogy ott még a gyógyítás is feladat, ami a jelenlegi, rendkívül megnehezített körülmények között már önmagában is teljes embert kíván. Szóval, nekünk lényegesen nagyobb teher alatt kell ugyanolyan színvonalon produkálnunk, mint az európai egyetemek legtöbbjének.

„Kapuőrök” mutatószáma

– **Az említett nehézségek ellenére elmondható, hogy a Semmelweis Egyetem tudományos potenciálja, elismertsége a hasonló hazai intézményekhez képest vezető helyen áll.**

– Ez egyértelműen kijelenthető, és komolyan kérdezem, mert néha magam sem értem, hogy ekkora igénybevétel mellett hogyan lehetséges ez? Nemrégiben kezembe került az az MTA-összeállítás, amely annak alapján rangsorolja az egyetemeket, hogy hány kutatójuk dolgozik természettudományos nemzetközi szakfolyóiratok „kapuőreként”, azaz a szerkesztőbizottságokban vagy a tanácsadó testületekben. Ennek alapján a vezető hazai egyetemek rangsorában meggyőzően az első helyen állunk. Ha helyezési eredményünket 100 százaléknak vesszük, az utánunk következő egyetem 62 százalékkal szerepel ebben a sorban. Ez mindenképpen azt jelzi, hogy eredményes természettudományi, biológiai, orvostudományi kutatómunka folyik nálunk. Azért azt meg kell, hogy mondjam: nekünk elsősorban nem a magyar egyetemekhez kell mérnünk magunkat, hanem a nemzetközi, főleg az európai porondon kell megállni a helyünket. S folyamatosan szem előtt kell tartanunk, hogy a felsőoktatási intézményeket mindenütt a világon elsősorban a tudományos teljesítményük alapján rangsorolják. Ahol komoly tudományos munka folyik, oda mennek a legjobb hallgatók, és ahova a legjobb hallgatók mennek, azok a legrangosabb egyetemek.

Átformálódott EKSz

– **Mi lesz az egyesült kutatási szervezet (EKSz) sorsa? Megmaradnak, vagy átalakulnak ezek az egyetem és az akadémiai kutatóhálózat közötti „hidak”?**

– Ez a kérdés nyugvópontonra került. Az Akadémia a tavaly meghirdetett pályázati ciklusban már a koncentrált és nagyobb kutatóhelyeket preferálta. E stratégia következményeként az egyetemünkön lévő, korábban támogatott 22 kutatóhelyből 13 formálódott. Zömmel a régiek csatlakoztak egymáshoz, s így pályáztak. Egyetemünkön összesen hat, az EKSz keretében működő csoport kapott az MTA-tól grant-et.

– **Ezek szerint az EKSz, mint szervezeti struktúra, tovább működhet. Nincs szó a megszüntetéséről.**

Folytatás a 6. oldalon

Tudományos teljesítményünk mérlegen

Folytatás a 5. oldalról

– Éppen ellenkezőleg. Az Akadémia tovább szeretné erősíteni az egyetemekkel való tudományos kapcsolatot, s erre nagyon jó a fogadókészség a másik oldalon is. Ami változott, az az, hogy egyértelműen csökkent a támogatott kutatóhelyek száma. A megmaradtak viszont lényegesen nagyobb csoportok. Sajnos, a támogatási összegek nem lehettek lényegesen nagyobbak.

– Végére is ezek a kutatóhelyek más-honnan is szerezhetnek pénzt...

– Természetesen. Az egyetem még arra is nyitott, hogy az általa meghirdetett grant-ekre, pályázatokra benevezhetnek az EKSZ keretébe tartozó kutatók is.

– Őket lényegében az Akadémia fizeti, az egyetem csak a működésükhöz szükséges infrastruktúrát adja. Belőlük nem állhatna össze az a csak tudománnyal foglalkozó kutatógárda, amely kívánatos lenne, a korábban említett európai példák alapján, nálunk is?

– Nekik elvileg most sem kell részt venniük az oktatásban. De alig van olyan kutatóhely, ahol megengedhetik magunknak, hogy kihagyják munkatársaikat ebből a feladatból. Legfeljebb egy-egy kutatási periódusra mentesíthetnek valakit az oktatás alól, de tartóssabban nem. Aki megállja a helyét kutatóként, arra általában szükség van oktatóként is.

Heroikus küzdelem

– Ha már itt tartunk a beszélgetésben, kíváncsok a kérdés: megállt-e a kutatók

kivándorlása? Egyetemünk próbált tenni ez ellen az utóbbi időben, pénzt is áldozott erre. Érzékelhető-e a tendencia, hogy néhány évi külföldi tapasztalatszerzés után visszatérnek a fiatalok?

– Ez lenne a kívánatos, s talán-talán erre most vannak biztató jelek. Egyetemünk sokévi szünet után 2006-ban két kutatási pályázatot is meghirdetett. A Semmelweis Kutatási Támogatást négy kiváló fiatal nyerte el két éves időtartamra, míg az Egyetemi Kutatási Alap keretében 17 pályázó részesül tudományos támogatásban. Látom, hogy a tehetségek hazahozataláért komolyan tenni akaró tanszékvezetők heroikus erőfeszítést tesznek azért, hogy olyan körülményeket teremtsenek nekik, amelyekkel itt is tarthatják őket. Az alacsony fizetések és a nagy oktatási terhelés miatt ez nehéz feladat. Már nem arról van szó, hogy a kutatási feltételek rosszabbak itthon. Az elmúlt 15 évben eljutottunk oda – a külföldiek oktatásából teremtett bevételnek köszönhetően –, hogy műszerparkunkkal elérjük a nyugati színvonalat. A legtöbb egyetemi intézet rendelkezik olyan felszereltséggel, amely összehasonlítható és lényegében nem rosszabb, mint az átlag európai vagy amerikai kutatóhelyen. Mi is tudjuk azokat a munkafeltételeket kínálni a fiataloknak, mint amit külföldön ajánlanak nekik. A heroikus küzdelem arra irányul, hogy a tanszékvezetők megpróbálják a rendkívül alacsony fizetéseket kompenzálni ilyen-olyan bevételekből, jutalmazással, ki-ki, ahogy tudja – elég nagy inventív tehetség kell ehhez. És úgy szervezni az oktatást, hogy ez ne vegye el túlságosan a kutatók idejét. Nehéz dolog ez, de ma már nem reménytelen. Haza lehet hozni fiatalokat – sokan érzelmi, személyes vagy egyéb okokból szívesen jönneek –, s értelmes feladatokkal, jó szervezéssel és nagy-nagy odafigyeléssel talán itthon is lehet tartani őket.

Tolnai Kata – Tóth Andrea

A Semmelweis Egyetem 2005. évi publikációs teljesítménye

Az előző évek gyakorlatához hasonlóan a Központi Könyvtár elkészítette a Semmelweis Egyetem 2005. évi tudományos közleményeinek összesítését az intézetek, klinikák és tanszékek által beküldött, nyomtatott dokumentáció alapján. (Megtalálható az Intraneten az információk között Tudománymetria 2005 című alatt.)

Nem szerepelnek az összesítésben a letterek, editorial közlemények, kongresszusi absztraktok, poszterek, valamint a multicentrikus vizsgálatok közleményei sem az MTA követelményrendszerének megfelelően (elolvasható a http://www.mta.hu/fileadmin/Doktori_dokumentumok/K_vetelm_nyek5.oszt_ly.doc honlapon).

„A Semmelweis Egyetem 5 karának (ÁOK, FOK, GYTK, EFK, TF) 2005. évi publikációi-összes” című táblázat tanszékenkénti bontásban mutatja az adott intézet/klinika/tanszék tudományos publikációinak adatait, ebben a táblázatban egy közlemény többször is sze-

repel, vagyis mindegyik együttműködő intézménynél. Itt látható az intézet/klinika/tanszék tényleges produktuma.

„A Semmelweis Egyetem tudománymetriai összesítő táblázata 2000-2005.” című kimutatásban foglalt adatoknál az egyetemi együttműködések a Központi Könyvtár kiszűrte (egy közlemény csak egyszer szerepel), és kizárólag a Semmelweis Egyetemről jegyzett dolgozatokat vették figyelembe (ahol legalább egy szerző munkahelyeként egyetemünk van feltüntetve).

Az összeállítás alapját képező forrásanyagok a Központi Könyvtárban megtekinthetők, nyilvánosak.

Bármilyen észrevétel, kérdés merül fel a táblázatokkal kapcsolatban, a Központi Könyvtár módszertani munkatársához, **Áncsán Gizellához** lehet fordulni a gancsan@lib.sote.hu e-mail címen.

Dr. Vasas Livia

a Központi Könyvtár főigazgatója

Ismét COHEHRE az EFK-n

A COHEHRE (Consortium of Institutes of Higher Education in Health Care and Rehabilitation in Europe) 1990-ben alakult Gent (Belgium) székhellyel az Európai Unió és az Erasmus program támogatásával. Jelenleg 15 európai ország 41 felsőoktatási intézménye tartozik hozzá.

Karunk 2004 óta vesz részt a konzorcium munkájában, és 2005-ben sikeresen rendezte meg annak éves kongresszusát, melyről akkor beszámoltunk. Folyamatos munkánk elismeréseként – és főleg a nemzetközi nyári, intenzív kurzusokon kiválóan szereplő hallgatóink révén – felkérést kaptunk a konzorcium elnökségétől arra, hogy a több országban és intézményben zajló rövid nyári intenzív program szervezésébe – az aktív részvétel túlmenően is – kapcsolódjunk be. Ennek előkészítésére tavaly decemberben karunkon üléseztek az elnökség képviselői és a tagintézmények koordinátorai. Itt született meg a megállapodás, mely szerint 2007-ben a rövid nyári nemzetközi kurzus egyik helyszíne Bournemouth (Anglia), Gent (Belgium), Nijmegen (Hollandia), és Koppenhága (Dánia) mellett Budapest lesz.

A kurzus, amelyre a tagintézmények hallgatói pályázhatnak, célkitűzései szerint nemzetközi platformot kíván teremteni a mobilitási és a szakmai készségek fokozására egy-egy Európa-szerte fontos, kiemelt témakörben. A hallgatók választhatnak a helyszínek között. Minden helyszín más központi témát dolgoz fel kiscsoportos munkában az intézmények oktatói közül felkért tutorok segítségével. A különböző helyszíneken elindított projekteket a továbbiakban közösen fejezik be a kurzus második felében Brüsszelben. Ezután Brugge-ben konferenciát rendeznek, ahol az egyes hallgatói teamek beszámolnak munkájukról, és azokat közösen megvitatják.

2007-ben az alábbi központi témák szerepelnek a programban:

- Egészséges létezés, egészség-harmonia (Well-being)
- Páciens autonómia (Autonomy)
- Szegénység (Poverty)
- Megelőzés, egészségfejlesztés és -védelem (Health care protection and promotion)
- Nép- és közösségi egészségügy (Public and community health care).

Ez utóbbi lesz a budapesti kurzus központi témája. A program kidolgozásában és kivitelezésében várhatóan valamennyi oktatási egység feladatot kap, a legtöbb munka a Népegészségügyi Intézetre és Balázs Péter professzor úrra hárul, aki elvállalta a bevezető nagy előadások megtartását. A budapesti programot dr. Hollós Sándor tanszékvezető főiskolai tanár és Ulacsai Gábor nemzetközi referens koordinálja.

A financiális háttér nagy részét Erasmus pályázati pénz fedezi (a pályázat gesztora: Arteveldehogschool, Gent), de intézményi támogatás is szükséges, melyért e helyen is köszönet a kar vezetésének, mindenekelőtt dr. Mészáros Judit főigazgató asszonynak.

Nagy izgalommal készülünk a nemzetközi kurzusra, és természetesen várjuk a hallgatók jelentkezését.

Dr. Hollós Sándor

tanszékvezető főiskolai tanár
COHEHRE intézményi koordinátor

Preparátumkészítés a jövő sebészeiért, kutatóiért

„Nagy nemzetek emelik az ő fiaikat, kis nemzeteket pedig fiaiknak kell emelni”. Ez az Apáthy Istvántól származó idézet volt a nevét viselő alapítvány boncolási versenyének mottója a tavaly novemberi eredményhirdetésén. Egyebek mellett ilyen megmérettetésekkel igyekeznek felkarolni a fiatal tehetségeket a Humánmorfológiai és Fejlődésbiológiai Intézetben már tíz éve. Beszélgetőpartnerünk az alapítvány kuratóriumának elnöke, dr. **Nemeskéri Ágnes** docens és az anatómiai preparátumaival másodszor is díjnyertes **Kiss Mátyás**, végzős orvostanhallgató.

– Amikor 1995-ben felvetődött bennem az alapítvány létrehozásának ötlete, nyomban **Apáthy István** (1863-1922) nevéhez kapcsoltam – mondja a szövektan oktatását irányító dr. **Nemeskéri Ágnes**. – A nemzetközi hírű biológus személyisége, munkássága már medika koromban lenyűgözött. Szívesen szerettem volna a szövektan és az oktatást, s nagyon pártolta a fiatal kutatókat. Az általa kidolgozott mikrotechnikai módszerrel először mutatta ki a neurofibrillumokat és azok hálózatát különböző állatfajok idegsejtjeiben. Arra gondoltam, hogy szellemiségéhez hűen többet tehetnénk a mai tehetségeikért alapítványi keretek között. Elképzelésem tetszett az akkori intézetvezetőnek, Oláh Imre professzornak. Lelkesen vállalta a kuratóriumi tagságot, miként **Szél Ágoston**, **Röhlich Pál** és **Vígh Béla** professzorok és **Pál Margit** asszisztens is. Alapítóként első szóra csatlakoztak hozzájuk az Apáthy család tagjai: az Amerikába került **Apáthy László** és **Apáthy Dezső**, valamint a testvérági leszármazottak, dr. **Apáthy Ágnes** reumatológus főorvos és dr. **Apáthy Zoltán**, aki éppen akkor volt nálunk végzős medikus, korábban pedig boncmesterként dolgozott az intézetben.

Hasznos előtanulmány

A hivatalosan 1997 áprilisától működő, esztendő múltán közhasznúvá nyilvánított alapítvány egyik legfontosabb célja az intézetben folyó oktatás fejlesztésének segítése. Ennek kapcsán „Humán Szövektan” gyakorlati jegyzetet adnak ki, amelyet félévente megújítanak, s kibővített anyagát hamarosan CD-n és DVD-n is hozzáférhetővé teszik. A diákok kérésére megoldották a szövegtani metszetsorozatok kikölcsönzését otthoni tanulmányozásra. A forgalmazásból és a cégek adományaiból befolyt összeget tehetséggondozásra fordítják.

– Eddig háromszor (2001, 2003, 2004) írtunk ki pályázatot 35 év alatti, határon innen és túl élő magyar kutatóknak – folytatja a docens asszony. – A legkiemelkedőbbeket a pénzjutalom mellett Apáthy-éremmel is megtiszteljük. Idén tavasszal ismét pályázhatnak a fiatalok mikro- és makromorfológia területén végzett kutatómunkáikkal. A másik lehetőség a preparátumkészítés, amely nagyszerű előtanulmány, kivált a később manuális szakmákat választó hallgatóknak. Fejleszti kézügyességüket, precizitásra és elmélyült, kitartó munkára nevel, kutatásra serkent, ismeretbővítő.

■ **Nemeskéri Ágnes**, az **Apáthy István Alapítvány** elnöke és **Kiss Mátyás** ÁOK VI. – kétszeres győztese az alapítvány által kiírt preparátumkészítési pályázatnak – a díjnyertes preparátumok egyikével

A boncolási gyakorlatokon hamar felfigyelnek az ügyesebbekre az oktatók, és ösztökélik őket képességeik kibontására. Magas szinten nagyon nehéz preparálni, hosszú gyakorlással jut csak el valaki oda, hogy versenyezessen. A legutóbbi pályamunkák szinte lázba hozták a zsűrit, melybe – esetleges elfoglaltságunk kizárására – meghívtuk a morfológiai társintézetek professzorait is. Ezentúl már februárban meghirdetjük a versenyt, hogy legyen elég idő őszi újabb szép preparátumok készítésére.

Speciális módszer

A kívülállónak különleges képzőművészeti alkotásnak tűnik, a hozzáértőnek információhordozó. A jó preparátum, tudtuk meg, képes az adott struktúrát három dimenzióban a legvilágosabban megmutatni. Szépsége pedig abban rejlik, hogy bonyolult anatómiai viszonyokat tesz láthatóvá, a lényeges elemek kiemelésével. A rejtett, mélyebb rétegek feltárásával hozzásegít azok funkciójának elképzeléséhez, megértéséhez. Ennél jóval többet produkált **Kiss Mátyás** orvostanhallgató már az első, 2005-ös versenyen. A máj ér- és epeútszerkezetét feltáró preparátum-sorozata nem csak a jó és a szép fogalmát merítette ki,

de még egy új, ma már szabadalmaztatás alatt álló korróziós technológiával is készült.

– Nagyjából egyszerre kezdtem el TDK-ni az intézetben Nemeskéri Ágnes témavezetőnél, valamint a Transzplantációs és Sebészeti Klinikán, ahol dr. **Kóbori László** adjunktus vett pártfogásába, s kiemelkedő személyiségével, szakmai elhivatottságával hamar megszerettette velem a máj sebészeti konzekvenciáinak, anatómiájának tanulmányozását. – meséli a medikus – Gyakran hallottam, hogy a világ-irodalomban számos eldöntetlen kérdés van az intrahepatikus ér- és epeútszerkezeti variációkkal kapcsolatban, holott ezek pontos ismerete rendkívül fontos a szegment, illetve parciális májátültetéshez. Ez ösztökélt preparátumok készítésére, sokat tanultam, gyakoroltam. Munkám során szembesültem az ismert korróziós technikák hátrányaival. Több éves kísérletezés után sikerült egy olyan módszert kifejlesztenem, amely bármilyen lumenel rendelkező szervrendszeren használható, hozzáigazítható annak sajátosságaihoz és a tanulmányozandó célhoz. Eredményeimről 2005-ben beszámolhattam a belgrádi anatómus konferencián. Ehhez is az alapítvány segített hozzá, mint ahogy mindig megkaptam törekvéseimhez az anyagi, szellemi és erkölcsi támogatást.

Ezzel a munkával a fiatalembernek az a vágya is teljesült, hogy közelebb hozhatta egymáshoz a különböző szakterületek képviselőit. A tavalyi versenyen nyert pályázatát már az Igazságügyi Orvostani Intézettel, dr. **Törő Klára** docenssel együttműködve készítette. Az öt szívpreparátumból kettő az ISZB-ben újabban használatos stent beültetésével járó PTCA-ról ad post mortem anatómiai „láttelepet”, felkeltve ezzel a kardiológusok érdeklődését is.

– Kezdetről fogva sebésznek készülök, főleg a májsebészet és -átültetés érdek. Az államvizsga után a rezidens képzéssel párhuzamosan elkezdtem a PhD-fokozat megszerzését is. Folytatom a preparálást, mert úgy érzem: ahhoz, hogy jó sebész lehessen szükségem van a kézügyességem fejlesztésére, az anatómia pontos ismeretére, és vonz a még kérdéses területek további anatómiai tanulmányozása – árulta el terveit Kiss Mátyás, kinek nagyon fényes jövőt jósol Nemeskéri tanárnő.

Tóth Andrea

Pályázati felhívás

Az Apáthy István Alapítvány pályázatot hirdet egyetemünk hallgatói és az intézeteiben dolgozó boncmesterek számára színvonalas demonstrációs anyagok készítésére.

A preparátumok beadási határideje: november 8.

Jutalmazás:

I. díj	100 000 Ft
II. díj	50 000 Ft
III. díj	25 000 Ft

Bővebb információ a Humánmorfológiai és Fejlődésbiológiai Intézet honlapján.

Mérések és publikációk

Kiváló Diákkörös egyetemi kitüntetést kapott **Lenkey Nóra** elsőéves PhD hallgató február 14-én, az idei TDK-konferencián. Az ÁOK-n végzett tavaly. Még egyetemistaként férjhez ment és kislányt szült, de nem hagyta abba tanulmányait.

– Nagyon erős volt bennem a motiváció, hogy a kutatásba is bekapcsolódjak. Rendkívül érdekelt a farmakológia, harmadév félévétől kezdtem el a TDK-t – mondja a kitüntetett. – Különösen az érdekelt, hogyan hatnak a receptorok működését befolyásoló gyógyszerek. **Riba Pál** volt a témavezetőm a Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézetben. Opioid receptorokkal, illetve a fájdalomcsillapítók hatásmechanizmusával foglalkoztam in vivo, azaz élő állaton végzett kísérletekben. Később rájöttem, hogy sokkal mélyebben, egy idegsejt vagy a rajta lévő receptorok szintjén szeretném vizsgálni a folyamatokat. Tanáraimtól hallottam, hogy a Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézetben nagyon magas színvonalú kutatást folytatnak több központi idegrendszeri témában. Egyik alkalommal odalátogattam, negyedév félévekor történt. A KOKI honlapján kiválasztottam egy szimpatikus témát: „Ioncsatornák vizsgálata patch-clamp módszerrel”, és a laborban tett látogatásom meggyőzőtt. **Mike Árpád** lett a témavezetőm, akiben egy nagy tudású és türel-

mes tanítómestert ismerhettem meg. A „patch-clamp” mérési módszerrel ioncsatornákat vizsgáltam, hogyan hatnak rájuk a különféle gyógyszerek. A mérésekhez nagyon nagy türelem és kitartás kell. Legalább 4-5 hónap kell ahhoz, hogy nagyjából megtanuljuk a módszert, de még évek múlva is érhetnek meglepetések.

– **Gondolom, gyakran még a szabadidejében, akár hétvégeken is bement kísérletezni. Mennyire tolerálta ezt a családja?**

– Először nehéz volt megértetni velük elfoglaltságomat, de aztán anyukám és anyósomék is segítettek vigyázni a kislányomra. Akkor még a férjem is egyetemista volt, gépészmérnöknek tanult. Sokszor mardosott a lelkiismeret, hogy egy „rendes anyuka” otthon lenne a családjával, de ugyanakkor tudtam: ha kutató akarok lenni, akkor ahhoz eredmények kellenek. Szerencsére túljutottunk a nehézségeken.

– **Igy már nyugodtabban végezheted kutatásait és publikálta is tudományos eredményeid.**

– **Vizi E. Szilveszter** professzor úrnak, az MTA elnökének és a KOKI Gyógyszerkutató Osztálya vezetőjének a PhD hallgatója lettem, és a korábbi kutatási témámat is folytathattam. A közelmúltban egyrészt „patch-clamp” kísérletekben patkány hippocampusz sejttenyészetben vizsgáltuk, hogy mennyiben befolyásolják a nátrium és a kálium ioncsatornák viselkedését az antidepresszánsok és antiepileptikumok. Munkacsoportunk kidolgozott egy speciális protokollt nátriumcsatorna-gátló vegyü-

■ **Lenkey Nóra és Bernadett, a kislánya**

letek hatásmechanizmusának felderítésére. Használatával eldönthető, hogy a gyógyszer a nátriumcsatornák gyors vagy lassú-inaktiválódását segíti-e elő. Ezeket az eredményeinket leközlöttük a Molecular Pharmacology című szaklapban, amely 4-6 impakt faktort jelentett (Mol Pharmacol 70:2052-2063, 2006). Most más módszert próbálunk elsajátítani, és nikotinos acetilkolin receptorokat szeretnénk vizsgálni akut izolált hippocampális sejtekből. Közben munkatársammal, **Károly Róberttel** készül egy közös cikkünk, melyben az általa létrehozott nátriumcsatorna modell szimulációival támasztjuk alá a mérési eredményeinkből levont következtetéseinket. Közben az új TDK-sainknak igyekszünk átadni az elméleti ismereteket, de emellett szeretném, ha a mérési módszert is precízen elsajátítanák.

Ilonka Mária

Elsőszerzős jutalmazottak

A Fővárosi Bíróság 2001-ben jegyezte be a Semmelweis Tudományos Diákköri Alapítványt, amelynek célja az egyetemen működő diákkörös hallgatók és témavezetőik támogatása. Szerény anyagi lehetőségeikkel már eddig is utazási támogatásokat és ösztöndíjakat fizettek ki. Évről évre pénzjutalomban részesítik azokat a hallgatókat, akik már egyetemi éveik alatt nemzetközi folyóiratokban elsőszerzős cikkeket jelentetnek meg. A kifizetés összege függ a folyóirat impakt faktorától. 2006-ban a következő hallgatók vehettek át pénzjutalmat az alapítványtól: **Oded Goren** (dr. **Kálmán Mihály** diákköröse), **György Bence** (dr. **Búzás Edit** diákköröse), **Konta Laura** (dr. **Csala Miklós** diákköröse), **Lenkey Nóra** (dr. **Mike Árpád** diákköröse), **Maurovich Horvát Pál** (dr. **Merkely Béla** diákköröse), **Szanda Gergő** (dr. **Spät András** diákköröse).

OTDK az egyetemen

Nyolc év után ismét egyetemünk rendezheti meg a XXVIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia orvostudományi szekcióját április 3-5. között a NET-ben. Ez azt jelenti, hogy a XXVIII. OTDK szekcióüléseinek csak az OTDT-hez és a szekciót rendező intézményhez időben benyújtott és az általa elfogadott, formailag megfelelő nevezés alapján vehetnek részt a hallgatók. A konferencia fővédnöke az Oktatási Minisztérium és a Magyar Tudományos Akadémia, továbbá a felsőoktatásban érintett minisztériumok és országos hatáskörű intézmények, szervezetek, alapítványok.

TDK-s elismerések

Újabb kiváló nevelőknek és diákoknak taposolhattak kollégák és hallgatótársak az idei TDK konferencia első napján, február 14-én. A Nagyvárad téri Elméleti Tömbben tartott rendezvényen több mint 300 ÁOK-s, FOK-s és GYTK-s hallgató köszöntötte a következő díjazottakat.

Kiváló Tudományos Diákköri Nevelő

Balázs Andrea tudományos munkatárs (GYTK Farmakognóziás Intézet), Gilingerné dr. Pankotai Mária főiskolai adjunktus (EFK Dietetikai és Táp-

lálkozástudományi Tanszék), Kékesi Voletta egyetemi docens (ÁOK Ér- és Szívsebészeti Klinika), Spät András egyetemi tanár (ÁOK Élettani Intézet), Tamás Gyula egyetemi tanár (ÁOK I. számú Belgyógyászati Klinika) és Tihanyi József egyetemi tanár (TSK Biomechanikai Tanszék).

Kiváló Diákkörös

Enyedi Balázs ÁOK, **Hangya Balázs** ÁOK, **Huszár Anikó** TSK, **Kardos Erviné** EFK, **Kovács Ágnes Zsófia** ÁOK, **Lenkey Nóra** ÁOK,

Maurovich Horvát Pál ÁOK, **Molnár Viktor** ÁOK, **Szanda Gergő** ÁOK, **Szeifert Lilla** ÁOK. Az elismeréseket prof. dr. **Tulassay Tivadar** rektor, prof. dr. **Csermely Péter**, a Tudományos Diákköri Tanács elnöke, valamint dr. **Buday László**, a tanács titkára adta át a kitüntetteknek.

A TDK konferencia díjazottainak teljes listája ezen az elérhetőségen található: <http://www.tdk.sote.hu/jutalom.htm>

■ **A közönség**

Nyertes szakma lehet Beszélgetés a hematológia jelenéről és jövőjéről

Még javában zajlik a háromhetes Klinikai hematológia – Szakvizsga előkészítő tanfolyam az I. sz. Belgyógyászati Klinikán, amikor leülünk beszélgetni dr. Demeter Judit professzor asszonnyal. A Semmelweis Egyetem Hematológiai Szakmai Grémium elnökeként ő szervezi a háromhetes klinikai hematológia tanfolyamot. Őt kérdezem e szakterület utóbbi néhány évben tapasztalt lendületes fejlődéséről, s az ehhez igazodó, tartalmában tavaly megújult tanfolyamról. A szakorvosképzésben mindazok az eredmények szerepelnek, amelyek az utóbbi néhány évben forradalmasították a hematológiai betegségek gyógyítását.

Megújított tanfolyami tematika

– Az új alap kutatási eredményeken és a korszerű gyógyszeres kezeléseken kívül a képalkotó diagnosztika fejlődésével, így pl. a PET/CT szerepével külön előadás foglalkozik. – mondja Demeter Judit. Hangsúlyt helyezünk a tanfolyami tematikában az onkohematológiai betegségekben szenvedők sikeres kezeléséhez szükséges belgyógyászati határterületi ismeretek átadására is. Az alapvető jelentőségű infektológián kívül diabetológiai, nefrológiai, szájsebészeti gondozási kérdésekről hangzanak el előadások, megismerkedhetnek a résztvevők az egyetlen hazai, a MÁV Kórházban működő porphyria központ munkájával is. Fontosnak tartjuk, hogy az onkohematológiai kutató és gyógyító tevékenység során felmerülő etikai, jogi kérdésekre is választ kaphassanak egyetemünk szakavatott orvosjogásztól. Három különböző egyetemi helyszínen kaphatnak benyomást a citomorfológiai munkáról, emellett transzfuziológiai és immunológiai tárgykörű előadás, illetve konzultáció is zajlik. Az egyetem Laboratóriumi Tanszéke is

■ Dr. Demeter Judit

delegált hat hallgatót a tanfolyamra. Tekintve, hogy országos tanfolyamról van szó, a program összeállításakor arra törekedtünk, hogy az ország nagy hematológiai centrumainak képviselőit is megismerhessék a résztvevők.

– **Nemcsak tartalmában, de más – technikai – vonatkozásban is újítottak.**

– A hallgatók tavaly is megkapták CD-n az elhangzott előadásokat, de idén az előadások kép- és hanganyagát videóval is rögzítjük és az így feldolgozott anyagokat az I. Belklinika weboldalán (www.bel1.sote.hu) és a Magyar Transzfuziológiai és Hematológiai Társaság internetes rendszerében (www.mhht.hu) tesztjük elérhetővé, kizárólag szakmai közönség számára.

További előrelépés, hogy a Semmelweis Egyetem Doktori Iskola befogadta a hematológiai tanfolyam első hetét a 2006/2007 tanév második félévének kurzusai közé, így a résztvevő a PhD hallgatóknak 2 kreditpontot jelent.

Célzott kezelések

– **Említette, hogy új gyógyszeres kezelések jelentek meg átütő eredményeket hozva a gyógyulási kilátásokban. Mondana néhány konkrét példát!**

– Az eddigi gyógyszeres terápiához képest robbanásszerűek az eredmények a molekulárisan célzott kezelések terén. A

krónikus myeloid leukémiában alkalmazott tirozinkináz-gátló terápia már hétköznapi valóság, holott az első sikeres kezelések csak 1999 decemberében váltak ismertté. Ez a járóbetegnek szájon át adott kezelés akár évtizedekkel hosszabbíthatja meg a krónikus myeloid leukémiás betegek életkilátásait. Természetesen az egyetemen mi is alkalmazzuk ambuláns ellátás keretében. A monoklonális anti-CD20 antitest molekulárisan célzott kezelés (immunterápia) pedig bizonyos limfomák gyógyításában jelentőri előrelépést. A Semmelweis Egyetemen is nagy számban gondozunk ilyen betegeket. A monoklonális ellenanyag segítségével koncepciósan megváltozott a kezelés, hiszen célzottan azok a sejtek pusztulnak el, amelyek az antigént hordozzák. Ezen túlmenően az I. sz. Belgyógyászati Klinikán eddig hét betegen összesen 9 alkalommal végeztünk izotóppal konjugált monoklonális antitestkezelést (radio-immunterápia), szintén ambulánsan. Az előkezelést követően tíz perc alatt kerül sor az izotóppal konjugált monoklonális antitest infúzió beadására. Ezen kezelés során az izotóp a daganat szomszédos, rossz vérellátású sejtcsoportjait is elpusztítja, tehát ott is hatásos, ahová a monoklonális ellenanyagok nem jutnának be, vagy nem kötődnének.

– **Azt hiszem, nem tévedek, ha azt gondolom, nem olcsó a hematológiai betegek kezelése... Tudom, hogy néhány éve nagyon nehezen lehetett monoklonális anti-CD20 kezeléshez jutni, egyedi engedélyeket kellett benyújtani, amelyeket nagyon szigorú kritériumok alapján engedélyeztek. Változott-e a helyzet?**

– Ma már hematológus szakorvosok pontosan meghatározott indikációkban felírhatják receptre a szert és reméljük, a közeljövőben az indikáció és a finanszírozás köre bővülni fog.

Költséghatékonyság és ágytakarékosság

A hematológiai betegségek kezelésében sem a gyógyszer, sem a vérkészítmények nem olcsók. Ugyanakkor bizonyos költséges betegségek kezelése hematológiai centrumokban úgynevezett csillagos HBCs-vel kerül elszámolásra, így ellátásukat az esetek többségében árán fedezi a finanszírozó. Ami további pozitívum az ilyen betegek ellátásában, hogy sok hematológiai malignitás esetén az oki kezelést ambulánsan végezhetjük, kúraszerű ellátás keretében. Ezáltal csekély infrastrukturális átalakítással és valamelyes személyzeti bővítéssel több beteget tudunk ellátni.

– **Az egyetemen több helyen kezelnek ilyen betegségeket. Mindenütt hasonló az érdekelttség?**

– Az OEP, mint finanszírozó, szempontjából az egyetem egy centrumnak számít.

Előrelépés az oktatásban is

– Azt reméljük, hogy a szakma ismertségét és választottságát javítani fogja, hogy mostantól a belgyógyászat keretén belül a graduális oktatásban hematológiából is kollokválni kell a dékán úr kedvező döntése eredményeképpen.

Folytatás a 10. oldalon

Dr. Demeter Judit

A Semmelweis Orvostudományi Egyetem Általános Orvosi Karán végzett (1977, summa cum laude)

1978 augusztusa óta az I. Belgyógyászati Klinikán dolgozik

1982 belgyógyászat szakvizsgát tett

1986-89 MTA ösztöndíjas aspiráns (Országos Hematológia és Vértranszfúziós Intézet)

1991 Az orvostudomány kandidátusa „A hajas sejt leukémia immunológiai jellemzői. A lép szerepe a szervezet immunológiai védekezőképességének megváltozásában”.

1992 hematológia szakvizsgát tett

1994-1995 (15 hónap) az Alexander von Humboldt Alapítvány ösztöndíjasa az ulmi egyetem III. belgyógyászatán (Hematológia és Onkológia)

2001 Charles Simonyi Kutatói Ösztöndíjat nyert

2002 az MTA doktora „A hajas sejt leukémia és a krónikus lymphoid leukémia egyes klinikai és molekuláris biológiai jellemzői”

2003 Kelemen Endre –díjat kapott

2003. július 1-jétől egyetemi tanár, az I. sz. Belgyógyászati Klinika hematológiai osztályának és szakrendelésének vezetője

Érdeklődési területek: malignus lymphomák, krónikus myeloproliferatív betegségek, léphiány-állapot. A malignus hematológia betegségek molekuláris alapjai.

Nyertes szakma lehet

Folytatás a 9. oldalról

pen. A hematológia szakvizsgát tevők száma 2003-tól sajnálatos módon számottevően csökkent, miközben a betegek számának és a kezelési lehetőségeknek a növekedése miatt egyre több hematológus szakorvosra lenne szükség. (Míg 2002-ben még 10-en szereztek szakvizsgát a következő 4 év alatt összesen csak tizenhárman tettek hematológia szakvizsgát (gyermekgyógyászatra vagy a belgyógyászatra ráépítve). A Semmelweis Egyetem Továbbképző Központja hematológiai szinten tartó tanfolyamot is szervez, amelyet 2007 októberében tartunk, a belgyógyászat szinten tartó tanfolyamhoz hasonló szervezeti keretek között.

Hematológiai segédanyagok

– **Nemrég közzültünk könyvismertetőt a Semmelweis Egyetem újságban egy most megjelent hematológiai szakkönyvről.**

– A morfológiában, illetve a hematopatológiában a **Matolcsy – Udvardy – Kopper** szerkesztette hematológiai atlaszra támaszkodunk. A hatóanyagok és kezelési lehetőségek tekintetében pedig dr. **Dank Magdolna** docens asszonnyal közösen szerkesztettünk egy új hatóanyag könyvet: Fókuszban az onkológia és az onkohematológia címmel. A szerkesztés a Semmelweis Egyetemen indult, aztán az összes országos szaktekintély bekapcsolódott a munkába. A könyv tavaly szeptemberben jelent meg, a visszhangja nagyon pozitív. Az érdeklődésre való tekintettel, és az ismeretek rohamos bővülése miatt kétévente tervezzük a könyv javított újrakiadását.

Tolnai Kata

Bővülő játszóház

A II. sz. Gyermekgyógyászati Klinika munkáját több alapítvány is segíti. Anyagi támogatásuk révén már számos, a gyermekek gyógyításának, kórházi ápolásának és gondozásának körülményeit javító beruházás vált lehetővé. A Játszóház Alapítvány dr. **Bakos Márta** és dr. **Polcz Elaine** pszichológusok vezetésével alakult 1980-ban. Az alapítók a játszószoba kialakításáért nívódíjat vehettek át. Ez a kezdeményezés az országban egyedülálló. A klinikán fekvőbetegként tartózkodó, rosszindulatú hematológiai és daganatos betegségekben szenvedő gyermekek kezelése több mint egy évet vesz igénybe, amely időszak alatt heteken keresztül folyamatos kórházi kezelés szükséges. Ezért a klinikának gondoskodni kell a kis betegek szabadidejének megszervezéséről és a kezeléssel járó pszichés bántalmak enyhítéséről is. Napközben a játszószobában tölthetik az időt, ahol a családi környezet felel meg nekik a tőlük idegen kórházi légkört. A

beteg gyermekek gyógyulásához számos „segítő kézre”, köztük a szülők, az orvosok, a nővérek, a tanárok, a terapeuták, az egészségügyi intézmények, valamint a civil és a kormányzati szféra segítségére és összefogására van szükség. Ezt az összefogást és szándékot szimbolizálta tavaly, hogy a McCann Erickson Budapest csaknem 15 millió forintot költött a Játszóház felújítására – tudtuk meg dr. **Fekete György** klinikaigazgatótól és dr. **Garami Miklós** egyetemi docenstől, az onkológiai osztály vezetőjétől, a Játszóház Alapítvány kuratórium tagjától. Az adományból kicserélték a linóleumot, az ablakokat, a bejáratú ajtókat, a karnisokat, kifestették, jutott új bútorra, és két új számítógépet is kaptak a gyermekek. Aki az alapítvány munkáját továbbra is támogatni szeretné, megteheti az alábbi számlaszámon: 11701004-20152264-00000000 (OTP Bank Rt.), valamint adója 1%-ának felajánlásával, adószám: 18056996-1-43.

Ultrahangos májvágó transzplantációhoz

Élődonoros májátültetéshez nélkülözhetetlen ultrahangos vágókészülékert vett át nemrégiben prof. dr. **Járay Jenő**, a Transzplantációs és Sebészeti Klinika vezetője a Novartis Hungária Kft. ügyvezető igazgatójától, **Brázay Andrétól**. A 19 millió forint értékű alapgépet nemzetközi pályázaton nyerte a klinika a transzplantációt már régóta támogató cég bázeli központjának (Novartis AG) és magyar vállalatának közös adományaként.

A legmodernebb technikai színvonalú ultrahangos vágókészülék nem csak a májnál, de nem túl vastag más szervnél – például

hasnyálmirigynél és vesénél – is használható. A gép működésekor az ultrahang megrezegteti a műszer fejét, amely mintegy elporlasztja a sejteket, s csak egy kitűnően látható érháló marad. Ezáltal lehetővé válik, hogy egy-egy, úgynevezett klippel elzárhassák az ereket. Műtét közben a máj nem vérzik. Ennélfogva tisztább a műtői felület, kisebb a vérvesztés, másrészt csökken a mellékérülés veszélye, a későbbi szövődmények kialakulásának valószínűsége, illetve az utóvérzés esélye is.

Az 1980-as években Chicagóban kidolgozott élődonoros szervátültetés lehetősége gyermekeknél különösen fontos, mivel nagyon kevés a megfelelő méretű szervvel rendelkező cadaver donor, viszont éppen a kisebb szervméret miatt kiválóan alkalmazható náluk a szóban forgó technológia. Krónikus májbetegségnél a transzplantációhoz vezető út általában éveket vesz igénybe, míg heveny májelégtelenségnél (vírusfertőzés, gombamérgezés, bizonyos gyógyszerek mellékhatása, túladagolása) az időfaktor rendkívül lényeges. Évente 10-15 ilyen eset adódhat, és ilyenkor mindössze 48-72 óra alatt kellene megfelelő vércsoportú, alkátú, testméretű donort találni, ami sokszor szinte lehetetlen. Így a heveny májbeteg gyermekeknél és az átlagosnál kisebb májjal rendelkező felnőtteknél gyakorlatilag az élődonoros transzplantáció az egyetlen megoldás a gyógyítására. E műtéthez azonban szükséges az élő máj (szövet) darabolásához megfelelő gép.

A klinika 1994-ben még az egyik legjobban felszerelt intézet volt, azonban manapság ilyen nagy értékű berendezés megvásárlására nincs lehetősége – az ultrahangos májvágó ugyanis a szükséges eszközökkel együtt 25 millió forintba kerül. Tavaly a két élődonoros májátültetést kölcsönkaptott géppel végezték. Többször pályáztak már a berendezés anyagi fedezetének előteremtésére. Ezúttal végre sikerült hozzájutniuk az alapgéphez.

-rea-

Semmelweis Szimpózium

A Semmelweis Egyetem és a MTA Molekuláris-Medicina Kutatócsoport szervezésében

Téma: Molekuláris Gasztroenterológia – Kutatás, Diagnosztika, Terápia

Időpont: 2007. november 15–17.

Helyszín: Semmelweis Egyetem II. Belgyógyászati Klinika

Jelentkezés: Asszisztencia Szervező Kft.

Telefon: 350-1854, e-mail: info@asszisztencia.hu www.asszisztencia.hu

Tudományos információ: Dr. **Molnár Béla** tudományos főmunkatárs, ÁOK II. Belgyógyászati Klinika, email: mb@bel2.sote.hu

Fő témák:

- Barrett oesophagus molekuláris biológiája
- A gyomornyálkahártya-eltérések molekuláris biológiai alapjai
- Gyulladásos bélbetegségek molekuláris célpontjai és kezelése
- Össejtek a gyomorban és a vastagbélben
- Az emésztőrendszeri betegségek kezelésének farmakogenetikája
- IBD biológiai terápiája
- A vastagbélrák kialakulásának molekuláris háttere
- Újabb ismeretek a coeliakia molekuláris biológiájáról
- A vastagbél daganatok és az öregedés DNS eltérései
- Metodikai módszerek kezdőknek és haladóknak

Új vezetéstechnikai szemléletmód

Magyarország célba ér

Az Európai Szociális Alap Támogatásával

Egyetemünk a Pest Megyei Önkormányzattal és a Menedzserek Országos Szövetségével közösen az EU Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Programjának (HEFOP) keretében két éve pályázatot nyert tudásbázis kialakítására. A program a Stratégiai, Működésfejlesztési és Igazgatásszervezési Főigazgatóság koordinálásával, dr. Stubnya Gusztáv vezetésével jött létre. Az együttműködő felek, a minőségközpontú vezetés és a projektszemléletű feladatmegoldás részeként, létrehoztak egy tulajdonosi és egy vezetői informatikai rendszert is. Erről számoltak be tavaly december 19-én egyetemünk Szenátusi Tanácstermében.

Az Európai Szociális Alap támogatásával megvalósuló projekt célja, hogy a résztvevő intézményekben: a Semmelweis Egyetemen, a Kútvölgyi Klinikai Tömbben, a Flór Ferenc és a Szent Rókus Kórházban, valamint a Pest Megyei Önkormányzatnál tudásbázis révén minőségközpontú vezetésként alakítsanak ki. A szokásos három helyett egyetlen kedvezményezett van: egyetemünk. Rá hárul az irányítás, a minőségközpontú vezetés megismertetése és az informatikai rendszer kialakítása.

A vezetők új típusú oktatásának célja a projektszemléletű feladatmegoldás és azok eszközeinek elsajátítása. A program hatékonyabb akarja tenni az egyszemélyi, valamint a testületi vezetés egymás melletti működését is. Gondot jelentett, hogy az egyetem hármasként működött az egyszemélyi felelősség is nehezebben meghatározható, mint más egészségügyi intézményeknél.

Informatikai kihívások

Az elmúlt két évi munka eredményeként ma már működik a két nagy információs rendszer. Megkezdődött a közép- és felsővezetők jobb tájékoztatását szolgáló Vezetői Információs Rendszer (VIR) működéséhez szükséges adathalmaz folyamatos betöltése a BW-szerveren. A Tulajdonosi Információs Rendszer (TIR) a Pest Megyei Önkormányzatot mint tulajdonost szolgálja ki adatokkal. A következő negyedév legfontosabb feladata: a felhasználók megtanítása a rendszer működtetésére.

A decemberi ülésen dr. Rudas János, a rendszert kivitelező HMP Logic Kft. ügyvezető igazgatója kijelentette: olyan beteginformációs és adatszolgáltató rendszert sikerült létrehozni, amely hozzásegíti a különböző szintű vezetőket ahhoz, hogy trendek és összefüggések alapján egyértelmű döntéseket tudjanak hozni. Létrejött a projekttől elválaszthatatlan vezetéstámogató minőségbiztosítási rendszer is, továbbá egy benchmarking rendszer (megfelelési mutatókra alapozott feltételrendszer), ami lehetővé teszi kórházakban, szakmai területeken az objektív sorrend meghatározását. A rendelkezés álló uniós támogatás kevés volt a teljes rendszerhierarchia kiépítésére, de ennek kialakítása szakmailag később is megoldható.

Tervezhető változások

Dr. Szócska Miklós, az Egészségügyi Menedzszerképző Központ igazgatója a többi közt elmondta: a képzést aktuálpolitikától mentes provokatív problémafelvetések szolgálták. Az

■ Dr. Stubnya Gusztáv főigazgató, dr. Horváth Ágnes államtitkár, dr. Tulassay Tivadar rektor és dr. Rudas János ügyvezető igazgató

EMK szakembereivel közösen például azt vizsgálták, hogyan lehet bérköltségek növelése nélkül emelni a kapacitásokat, miként képes növelni a hatékonyságot az új információs rendszer. Konzultációkat tartottak arról, hogyan lehet a változásokat követő ellenállást elkerülni. Szócska igazgató végül megjegyezte: alapkérdés, hogyan vállal felelősséget a középvezetők vagy beosztotti csapat a változtatásért. A kommunikáció fejlesztése is nagyon fontos a középvezetők és beosztottjaik között. Fontos lenne továbbá a közép-magyarországi régióban egyeztetni a vezetői kérdésekben kialakítandó stratégiákról.

Sokrétű rendszerek

Dr. Jákó Kinga, az egészségügyi ellátásért felelős igazgató bemutatta az interneten elérhető VIR-rendszert, amely úgy épül fel, hogy az alapprogram adatkockáihoz fix adatkapcsolatokat lehet kialakítani, így tetszés szerint be lehet tölteni különféle mutatókat. Jelenleg a következőkre lehet rákérdezni: szállítói, vevői tartozás, keretekhez viszonyított felhasználás, bevételek alakulása, belső szolgáltatások költségei, fedezet kimutatása, hallgatói adatok, dolgozói létszám alkalmazási viszony szerint, medikai bevételi adatok forintban, top 10 HBSC szerinti bevétel, medikai minőségi mutatószámok, általános medikai adatok, valamint az adott időszakban beérkező betegek száma és a bevételek eredete (OEP vagy támogatás).

A felhasználó vezető az információs felületbe belépve a saját vizsgálati szempontjai szerint kereshet a naprakész adatok között. Egy

példa: miután kérésre a rendszer megmutatta, hogy adott osztály költségvetésében melyik hónap tér el az átlagostól, meg lehet tudni azt is, hogy egyenletes eltérésről van-e szó, vagy valamely költséghely felelős azért, illetve, hogy a változás oka személyi vagy gyógyszerjellegű. Az adatok Excelbe exportálhatók, grafikonba is rendezhetők.

A rendszer területi információs rendszerként is tud működni. Így különböző kórházak eredményességét össze lehet hasonlítani. A hálózat további fejlesztéssel regionális szintű lekérdezésre is képes lesz. Az adatok érkezésükkel egy időben is megjelenhetnek, az OEP adatok például havonta, mások hetente vagy akár naponta. Dr. Jákó Kinga hozzátette: fontosnak tartották, hogy bizonyos minőségi mutatók (pl. betegségek, beavatkozások típusa, eredményessége) is állandóan szerepeljenek a felü-

leten. A megfelelési mutatók alapján az is megállapítható: mennyire megterhelt vagy eredményes az orvos, így a gyógyító munka hatékonysága jobban tervezhető. A rendszer legnagyobb előnye, hogy a változások helye és ideje nyomon követhető, ami nagy segítség a folyamatok tervezésében.

Államtitkári elismerés

Dr. Stubnya Gusztáv stratégiai, működésfejlesztési és igazgatásszervezési főigazgató jövőbeni célként egy olyan hálózat létrehozását nevezte meg, amelyben együttesen lennének elérhetők az egészségügy, a kutatás és a felsőoktatás adatai. A Nemzeti Fejlesztési Terv keretében már el is készült egy projektjavaslat az oktatói informatikai rendszer kiépítéséről. Megjegyezte: az egyetemen megszerzett információk „know-how” nagy előnye, hogy más egészségügyi intézményben is használható.

Dr. Horváth Ágnes, az Egészségügyi Minisztérium politikai államtitkára szerint a projekt nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a menedzsment fel tudjon készülni a az egészségügyben végbemenő változásokra, és ki tudja alakítani a maga és intézménye számára a legmegfelelőbb utat.

Egyetemünk rektora hasonlóképpen méltatta a projektet, amikor elmondta: érdeklődő vezetőként vett részt az ülésen, de számára is meglepő, hogy milyen óriási lehetőségeket nyújt a projekt az intézménynek és irányítóinak. Ezért rendkívül fontosnak tartja a további fejlesztéseket.

Csaba Tamás

„Szolgál és véd” az Egészség-biztosítási Felügyelet

Jóllehet, a törvényi határidő után néhány héttel, de igen nagy aktivitással kezdte meg működését az Egészségbiztosítási Felügyelet. Az idén 400 millió forintból gazdálkodó szervezet élére január végén kinevezett dr. Kovács Zsombor szerint elsősorban a biztosítottak érdekeinek védelme lesz a legfontosabb feladatuk.

– Mivel foglalkozik majd az Ön által vezetett felügyelet?

– A felügyelet minden olyan problémával köteles foglalkozni, amely az egészségbiztosítás rendszerében érintheti a szolgáltatásokat igénybe vevőket és magukat az ellátókat.

– Ez azt jelenti, hogy adott esetben az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral (OEP) kapcsolatos vitás ügyekre is beavatkoznak?

– Egyrészt jelentheti ezt is, de más, egészségügyi szolgáltatást kínáló magánbiztosítók szakmai szerepvállalásának ellenőrzését és értékelését is mi látjuk el a jövőben. Emellett az egészségügyi szolgáltatók működésének szabályszerűségét és hatékonyságát is vizsgáljuk majd.

– Ezek szerint bejelentést vagy panaszt is tehetnek a felügyeletnél a betegek?

– Természetesen, ezek alapján és hivatalból is vizsgálódhatnak a munkatársaink az ellátóknál. Ha valahol szabálytalanságot észlelünk, jogunkban áll szankciókat alkalmazni és kötelességünk jelezni az illetékes hatóságnál, jelesül a tisztiorvosi hivatalnál a problémát.

– Felfogható úgy is a felügyelet, mint egy speciális fogyasztóvédelmi szervezet?

– Kiemelt feladatunk valóban a fogyasztók, ez esetben az egészségügyi szolgáltatások igénybe vevőinek az érdekvédelme, ám emellett más, például a verseny tisztaságát ellenőrző és biztosító funkciót is ellátunk a későbbiekben. Ez utóbbi tevékenységünk főként a gyógyszergyártás- és forgalmazás terén lesz észrevehető.

Hatvan munkatárssal

– A törvény szerint január 1-től kellene működniük, ezzel szemben a kinevezését január 20-án vehette át. Mikortól kezdenek aktívan dolgozni?

– A kinevezésem után haladéktalanul megkezdtem a szervezet felállítását. Mára elektronikus és az ügyfélszolgálaton keresztül is fogadni tudjuk a bejelentéseket, panaszokat (ebf@eum.hu, vagy ügyfelszolgalat@ebf.hu, telefon: 288-51-00/3617). A székházunk címén, a Teve utca 1/a-c. szám alatt várjuk a leveleket.

– Földrajzi elhelyezkedésük akár szimbolikus értékű is lehet, hiszen a Rendőrségi Palotához, az OEP székházhoz és a Tisztiorvosi Hivatalhoz egyaránt közel lesz központjuk...

– Nem kívánunk rendvédelmi ügyekkel foglalkozni, ám a rendőrség mottója ránk is érvényes, azaz legjobb tudásunk szerint igyekszünk szolgálni a biztosítottakat és védeni az érdekeiket. Az OEP-hez és az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Hivatalhoz (ÁNTSZ) való közelségünk sem jelenti azt, hogy át akarnánk venni a feladataikat.

■ Dr. Kovács Zsombor

Dr. Kovács Zsombor 1995-ben orvosként végzett a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen, majd 2001-ben a Pécsi Tudományegyetemen jogi diplomát kapott. 2004-ben egészségügyi szakmenedzseri végzettséget szerzett. 1995 és 1998 között orvosként dolgozott (Pásztó, Pomáz), 1998 óta köztisztviselő. 2006 nyaratól, az Egészségbiztosítási Felügyelet elnökévé történt kinevezéséig, az Egészségügyi Minisztérium jogi és nemzetközi ügyekért felelős szakállamtitkára.

– Mekkora pénzből gazdálkodhat a felügyelet és hány munkatársat foglalkoztat?

– A költségvetési támogatásunk mintegy 400 millió forint, e mellett mintegy 300 millió várható a biztosítók részéről felügyeleti díjként és körülbelül 60 főre tervezzük a végleges létszámot. Az általunk egy-egy esetben kiroható bírság (szolgáltatásokkal kapcsolatos esetekben) összege legfeljebb 10 millió forint, amelynek csupán a töredékrésze jut vissza hozzánk, a bírság 80%-a az egészségbiztosítási alap büdzséjébe kerül.

Szigorú ellenőrzések

– Az új kamarai törvény részben az Egészségbiztosítási Felügyelet hatáskörébe utalja az etikai ügyek tisztázását. A tervek szerint milyen foratókönyv alapján járnak el e téren?

– Egyelőre nem a felügyelet dolga, hogy közvetlenül eljárjon az etikai ügyekben. Természetesen lehetnek majd olyan etikai vetületű

problémák, amelyek tisztázása a mi feladatunk lesz. A felügyelet az egészségbiztosítási szolgáltatás elégtelensége esetén szankciókat alkalmazhat. Amennyiben a probléma ezen túlmutatóan büntetőjogi vagy polgári jogi felelősséget is érint, akkor a bíróság feladata lesz az ügy további vizsgálata.

– Csak a biztosítottak fordulhatnak problémáikkal, észrevételeikkel a felügyelethez, avagy maguk a szolgáltatók (orvosok és intézmények) is kérhetik az Önök közbenjárását?

– Bárki megkeresheti bennünket, ha bármilyen, ellátással kapcsolatos panasza van. Azt gondolom, elsősorban a biztosítottak szorulnak védelemre, hiszen ebben a rendszerben ők a leginkább kiszolgáltatottak. Ennek ellenére mindenkítől várjuk a bejelentéseket. Az egészségügyben dolgozók és az egészségügyi szolgáltatók pedig természetes partnereink, hiszen közös a célunk: a szolgáltatások színvonalának javítása.

Az OEP és a felügyelet nem áll hierarchikus kapcsolatban, mindazonáltal igyekszünk bármelyik szereplő mulasztásából eredő problémát valamilyen módon orvosolni.

– Műhibaperek esetében számíthatnak-e a felek a felügyelet munkatársaira?

– Fel vagyunk készülve arra, hogy tevékenységünk során fény derülhet műhibákra, ám ezek az etikai, munkajogi, polgári- és büntetőjogi következményeit változatlanul az erre hivatott szervek orvosolják majd.

Felelőségek szerint

– Előfordulhat a jövőben, hogy az orvos vagy az intézmény a kórházi kapacitások törvényben meghatározott csökkentésére hivatkozik a neki felrótt, nem megfelelő ellátás kapcsán. Számítanak-e ilyen típusú közigazgatási eljárásokra?

– Érthető, hogy védekező pozícióban sokan a rendszert okolják bizonyos hibáért. Nyilvánvalóan ezekben a vitás helyzetekben mindenkinek megvan a maga felelőssége. Az államnak az a dolga, hogy biztosítsa a betegek megfelelő szintű ellátásának kereteit, vagyis olyan rendszert hozzon létre, amely erre alkalmas. Az egészségbiztosítónak garantálnia kell a finanszírozási szerződésekben foglalt ellentételezést. A struktúra-átalakításra visszavezethető panaszok kivizsgálása nem úgy történik, hogy ennek keretében a törvényeket is felülbírálja a felügyelet, hiszen maga is a törvényeknek alárendelten működik. A felügyeletnek jogalkotást kezdeményező jogköre is van, szükség esetén az egészségbiztosítási rendszer fejlesztése érdekében élni is fog. Meggyőződésem, hogy a kapacitások koncentrációjára éppen a hatékonyabb ellátás érdekében van szükség, így nem hiszem, hogy tömegesen tekintenék hivatkozási alappá a strukturális változásokat.

– Van-e külföldi tapasztalat, ha úgy tesszük minta, aminek alapján létrehozták az Egészségbiztosítási Felügyeletet?

– Számos európai országban működik olyan intézmény, amely a biztosítottak érdekeit szolgálja, legyen szó egy- vagy több-biztosítós egészségügyi rendszerről. Nálunk is voltak előzményei a felügyelet létrehozásának. Nagyon fontos, hogy a szervezet független az Egészségügyi Minisztériumtól, közvetlenül a kormány alá rendelt intézmény, amelynek csupán a felügyeletét látja el a szakértár. A létrehozásának fő oka az volt, hogy eddig nem létezett Magyarországon olyan szervezet, hatóság, amely rövid időn belül orvosolni tudta volna az egészségbiztosítási rendszer útvesszőjében felmerülő problémákat.

Szigeti Ildikó

Könyvismertető

A recenziót mindig őszinte öröm tölti el, ha egyetemünk munkatársainak tollából újabb és újabb munkák jelennek meg. Az utóbbi időben úgy tűnik sem szerzőből, sem kiadókból nincsen hiány. Ehhez két megjegyzés: 1. Újságunk kapacitása nem nő arányosan a megjelenő művek számával, így azokról csak egyre rövidebb terjedelemben tudunk beszámolni, 2. Csak azokról a könyvekről tudunk hírt adni, melyek szerkesztőségünk tudomására jutnak.

A szülészet-nőgyógyászat tankönyve

Szerk.: Papp Zoltán
Semmelweis Kiadó,
Budapest, 2007, 621 old.

Egy szellemi alkotás, egy könyv akkor válik igazán részünké, ha már címét sem említve, írója válik fogalommal. A **Papp Zoltán** által szerkesztett: Szülészet-nőgyógyászat tankönyv immár 3. kiadása, ma a köztudatban már csak „Papp”-ként szerepel. Vásárolok egy „Papp”-ot, tanulok a „Papp”-ból, utánanézek ennek vagy annak a „Papp”-ban.

Mi tesz egy művet számunkra a szerzője által fémjelzett fogalom? Ezt kívánom a továbbiakban fenti munka kapcsán röviden elemezni.

Hasonló címmel mind a nemzetközi, mind a hazai szakirodalomban eddig számos munka jelent meg. Szakmailag korrekt, az adott kornak megfelelő adatokat közlő didaktikus írások, melyeket mind az orvostanhallgatók, mind a szakorvosjelöltek haszonnal és eredményesen forgattak.

A „Papp” ennél sokkal több, E munka a szakismereteket az általános emberi kultúra részeként adja át az olvasónak, gyarapítva ezzel az általános orvosi műveltséget. Ars poetikája: „Instrue praeceptis animus nec discere cesses”: gyűjtve a bölcs tanokat, lelked művelni ne szűnjél.

Ez azt jelenti, hogy amikor az orvosnak első helyen szakmailag felkészülnie kell lennie és szorgalmasan „életfogytiglan” kell tanulnia, ugyanakkor lépést kell tartania a haladással és képesnek kell lennie az új dolgok közül, a valóban jó kiválasztására.

Ma e diszciplínában különösen sok divatos irányzat hódít, számos mögött az üzletieség búvik, mások az etika határait feszegetik. Jelen könyv segít az eligazodásban, a kiforrott, új információk megismerésében.

Minden fejezetet a beteg iránt érzett felelősség, a beteg elsőlegessége hat át.

Tisztességes orvos csak így gondolkodhat. Erre tanít ez a könyv: „Lignum, quod tortum, haud unquam vidimus rectum”: már egyenes-sé sosem válik a görbe fatörzs.

De sapienti sat. Helyünk kevés a méltatásra. Ami még feltétlen megemlítené, az e könyvhöz csatolt DVD, melynek videoklipjei kép- és hanganyagával olykor spektakulárisan drámai közlésébe hozza a téma egyes fejezeteit.

A 21. század szellemének megfelelő multimedia kiadás mind a népes szerzőgárda, mind a Semmelweis Kiadó kollektívájának kitűnő munkáját dicséri.

*

Metabolikus csontbetegségek

Szerk.: Lakatos Péter – Takács István
Medintel Könyvkiadó,
Budapest, 2006, 505 old.

Régebben a csontot a szervezet passzív elemeként tekintették. Ma tudjuk, hogy az egyik legaktívabb anyagcseréjű szövet. Sőt egyesek úgy vélik, hogy az oszteoblasztok és azok nyulványainak összefonódó hálózata, a neuronhálózatokhoz hasonlóan, mind a szervezet, mind a funkció tekintetében bizonyos analógiákat mutat.

Lakatos professzor és munkatársainak könyve már a csontok aktív, domináns szerepének hangsúlyozásával született.

A szerzők a munkát a mesternek, **Holló István** professzornak ajánlják.

A művet a rezidenstől, a tanársegéden, az adjunktuson keresztül az egyetemi tanárig széles körű alkotógárda hozta létre. Végre nem a rang, hanem a szakértelem kapott helyet a szerzőgárda összeállításában, figyelemmel arra, hogy egy fiatal tanársegéd egy speciális problémának alaposabb ismerője lehet, mint akár egy diszciplína professzora. A két szerkesztő, történetesen egy professzor és egy adjunktus, gondnal igyekezett harmonizálni a 34 szerzőtárs írásait.

A 25 fejezet, valamennyi végén up-to-date irodalommal, megtestesíti egy modern oszteológiai kézikönyv minden ismervét. A metabolikus oszteológia tartalmazza az e téren született legújabb élettani és kóreltani ismereteket, a diagnosztikus és terápiás lehetőségeket, továbbá a szakterület határmezsgyéit is (pl. bizonyos kardiovaszkuláris betegségek, diabétesz stb.).

Külön érték a függelékben közölt „laboratóriumi normál értékek”, a „klinikai vizsgálatok” összefoglalása, vagy a „metabolikus csontbetegségek differenciál diagnosztikájá”-nak algoritmusai.

Tekintve, hogy a csont és csontbetegségek a medicina úgyszólván valamennyi ágának nem elhanyagolható részét képezik, hiszem, hogy a könyvet minden orvos érdeklődéssel fogja forgatni.

*

Vígh Béla: Humán ontogenezis Az ember egyedfejlődése

Alliter Budapest, 2006, 167 old.

Több orvos-generáció nőtt fel az azonos című és tartalmú „Vigh” jegyzeten, agyonfirkálva, ronggyá tanulva a silány nyomdai kiadványt, de áldva a szerzőt, hogy e megtanulhatatlannak tűnő tudományt olyan világossá, érthetővé, megtanulhatóvá tette. Volt akkoriban fejlődéstanból un. „kis Törő” meg „nagy Törő”, de azok az átlagdiák számára túl súlyosak voltak.

Így lett a „Vigh” a diákok megváltó bibliája (mert mondjuk meg zárójelben, hogy az ember fejlődéstanának ismerete a későbbi orvosi szemléletünk, a betegségek megértésének igazi alapja).

És most e klasszikus jegyzet könyv alakban is megjelenik. Kemény fedéllel, már nem gyűrhető a zsebbe, nem szereti a belefirkálásokat, komolyabb, érettebb hozzáállást kíván. Mindenestre a szellemi értéke változatlan, ábraanyagát a diák könnyen utánarajzolni képes. Röviden szólva a szorgalmas tanulóknak sikeres vizsgával kecsegtet. Az ízléses könyvforma egyben a későbbiekben kitüntetett helyet biztosít a „Vigh” számára az orvosok könyvespolcain.

A kiadó, egyben mint Oktatásfejlesztő Alapítvány, Vigh professzor két további munkáját is megjelentette, melyben a szerző sok évtizedes pedagógiai tapasztalatait adja közre: „Hogyan tanuljunk eredményesen?” és „Vajon milyen lehet?” címmel. Utóbbi a curriculumban használt normál szövettani metszetor, olykor rímekbe szedett leírása, nevezhetnének akár képes szövettani verses könyvnek is.

Dr. Donáth Tibor

Egyetemi jégfarsang

Jégfarsangot rendezett február 8-án az egyetemi HÖK Sportbizottsága a Városligeti Műjépgályán. A szervezésben **Kiss Kálmán**, a Testnevelési és Sportközpont igazgatója, **Szijártó Attila** AOK V., a HÖK Sportbizottságának elnöke, valamint **Peskó Gergely** AOK III., a HÖK Sportbizottság tagja közreműködött. Mint a sportbizottsági elnöktől megtudtuk: a programok között jégtánc- és jégverseny is szerepelt. A rendezvény teljes költségét az egyetem fedezte, a pénz előteremtésében főleg Kiss Kálmán segített. A rendezvényt egyébként korábban Jeges Estnek hívták, de mivel farsangolás idején tartották, ezért az elődök úgy gondolták: beöltöztetéssel és jégversennyel színesítik a programot. A hallgatóknak kulturált szórakozást, ismerkedési és sportolási lehetőséget nyújtó mulatságon mintegy 1500-an vettek részt.

Amatőr művészek diadala áprilisban

Vers- és prózamondó versenyt, valamint zenei vetélkedőt hirdetnek az egyetem hallgatói és dolgozói számára a Semmelweis Egyetem Kulturális Napok (április 23-27.) keretében a HÖK és IÖCS fiatal szervezői. Az egyhetes programsorozat keretében képzőművészeti kiállításokra és jótékonyági gálaestre is invitálják a szervezők az érdeklődőket. A zsűri munkájában egyetemünk művészetekhez értő professzorai, továbbá elismert művészek és a Győri Konzervatórium tanárai vesznek részt. Az amatőr művészek március 15-ig nyújthatják be jelentkezésüket. (Főszerző: **Kárpáthi István Keve**, e-mail: karpathi_keve@freemail.hu)

Nyelvvizsgák időpontja

A Ferenc téri Nyelvi Kommunikációs Központban az I. félévében tehető nyelvvizsgák időrendje a következőképpen alakul: a PROFEX államilag elismert orvosi szakmai nyelvvizsga angol és német nyelvből áprilisban lesz. A Pannon államilag elismert általános nyelvvizsga angol írásbelijét március 24-én, a szóbelit március 19-22-e között, a német írásbelit március 31-én, a szóbelit március 26-29-e között tartják. Egyetemi záróvizsga angol, német, francia, olasz, orosz és spanyol nyelvekből május 11-én 17 órakor lesz.

Rektori pályázatok

Szenátusi döntés alapján megváltozott a rektori pályázatok beadási rendje. Az új szabályzatot megkapták a szervezeti egység vezetői, elektronikus formában az Intraneten, illetve a www.tdk.sote.hu honlapon is megtalálható. A pályamunkák benyújtási határideje **szeptember 30.**

Az ápolás jövőjéért

A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara Budapesti területi szervezete március 26-án „Együtt a szakmaiságunkért az ápolás jövője érdekében” címmel szakmai napot szervez. Az előadások között az Egyetem Szakdolgozóinak tudományos munkái is elhangzanak. A májtranszplantáltak életminőségének változásairól **Hajszér Zoltán**, az anaeszteziológiai-intenzív terápiai szakápolók helyéről, szerepéről pedig **Meixner Istvánné** ad elő. A gyermekápolást **Gaál Anna** képviseli. Centrális kanülök ellátásának felvázolásával. A fekvőbeteg ellátás mellett a labor diagnosztika fejlődésének bemutatására is sor kerül, melynek előadója **Gyovai Éva**. **Balogh Ildikó** főiskolai docens pedig a győgytornászok széles körben történő gyógyító tevékenységének bemutatását vállalta.

P. A.

Támogatást kérnek

A Jövő Pathológiája Alapítvány kuratóriuma kéri a kedves kollégákat, hogy személyi jövedelemadójuk 1%-ának felajánlásával támogassák az alapítvány munkáját.

Adószáma: 18080753-1-43. Címe: 1091. Budapest, Üllői út 93.

Dr. **Kádár Anna**, a kuratórium elnöke

Kitüntetések

A Magyar Kultúra Napja alkalmából a Szenátus javaslata alapján

Dr. **Gömör Béla** egyetemi tanár

(AOK III. sz. Belgyógyászati Klinika Reumatológiai és Fizioterápiás Tanszéki Csoport) Szent-Györgyi Albert díjjal,

Dr. **Szirmai Imre** egyetemi tanár, igazgató

(AOK Neurológiai Klinika) Apáczai Csere János díjjal részesült.

ÁLTALÁNOS ORVOSTUDOMÁNYI KAR

Kardiológiai nap

Egyetemünk Kardiológiai Tanszéke Gottsegen kardiológiai intenzív napot tartott február 16-án a Danubius Thermal és a Conference Hotel Heliában. „A kardiológia és az aneszteziológia határterületei – intenzív betegellátás a kardiológiában” című rendezvényen szóba került a cardiogen shock komplex ellátása, az életet veszélyeztető ritmuszavarok intenzív ellátása, a súlyosan szívelégtelen betegek előkészítése szívtranszplantációra, az intraoperatív transoesophagealis echokardiográfia az aneszteziológus kezében, a szívbeteg kardiológiai előkészítése nem szívsebészeti műtétekhez, kombinált thrombocytaaggregáció-gátlás a perioperatív időszakban, a szívsebészeti anesztézia speciális kérdései, valamint a szívtranszplantáció anesztéziája. Külföldről is érkeztek előadók, prof. **Miechael P. Frenneaux** (a Birminghami Egyetemről), valamint **Mark S. Turner** PhD (Bristol Royal Infirmary). A díjmentesen látogatható program kreditpont értéke 10 pont volt.

Alapítványi támogatás

Az Együtt a Daganatos Betegekért Alapítvány évek óta segíti a II. számú Gyermekgyógyászati Klinikát. Tavaly több szobás apartmant adtak át mintegy 30 millió forint értékben, ahol a daganatos gyermekek szüleit elszállásolhatják. Mint **Takácsné Stalter Judittól**, az alapítvány képviselőjétől megtudtuk: a véletlennek köszönhetően pár év alatt két lakás is a tulajdonukba került, ezáltal még több édesanyát vagy édesapát helyezhetnek el éjszakára. Az alapítványt nagyon sokan támogatják, főleg olyan magánemberek, akik tudják: mit jelent a szülőnek, ha súlyos betegségéből felépül gyermekük. A nagy értékű céges támogatásokból leginkább orvosi műszereket vásárolnak, február végén egy értékes betegfigyelő monitorral gyarapodtak. Az alapítvány az idei első negyedéven anyagilag is segíti a Tüzoltó utcai klinikán lévő ambulancia átalakítását.

Habilitációs előadások

Dr. **Polgár Csaba** (Országos Onkológiai Intézet): március 7. (szerda), 15 óra. Helyszín: Országos Onkológiai Intézet, Eckhardt terem (Bp. XII. Ráth György u. 7-9.) Címe: Brachyterápia szerepe a korai (I-II. stádiumú) invazív emlőrák sugárkezelésében.

Dr. **Hajdú Júlia** (Simmelweis Egyetem) március 13. 13.30 Helyszín: I. sz. Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika Tanterme. Címe: Szívfejlődési rendellenességek és szív működési zavarok – praenatalis diagnosztikai és kezelési lehetőségek.

FOGORVOSTUDOMÁNYI KAR

Parodontális sebészet

Kétnapos rendezvényt szervez április 12-13-án a Parodontológiai Klinika és a Parodontológiai Társaság „A parodontális plasztikai sebészet terhelhetősége és határai” címmel. Külföldi vendégek: prof. **Danielle Etienne**, a Francia Parodontológus Társaság elnöke, dr. **Sofia Aroca**, a párizsi VII. parodontológiai klinika szakorvosa, valamint a müncheni fej-nyaksebészeti magánpraxist folytató dr. **Oliver Blume** szakorvos.

TESTNEVELÉSI ÉS SPORTTUDOMÁNYI KAR

Emlékező búcsúest

Rendkívüli TF-est keretében búcsúztak **Nagy Gáspártól**, a január 3-án elhunyt Kossuth- és Magyar Örökség Díjas kiváló költőtől január 26-án este a TF-en. Barátai, kortársai, valamint neves művészek emlékeztek korunk kiemelkedő egyéniségére és személyiségére. Az eseményen megjelent **Ágh István**, **Császár Angéla**, **Csoóri Sándor**, **Görömbei András**, **Juhász Judit**, **Kalász Márton**, **Kiss Iván**, **Maczkó Mária**, **Szabó András**, **Szokolczay Lajos**, **Szokolay Sándor** és **Takács Bence**. A TF-esték újabb rendezvényét február 16-án este 6 órakor tartották, amelyen ezúttal **Sütő Andrásra** emlékeztek a kar Aulájában, a Hítel című kiadvány idei második számával.

TF-műhely

A Tehetséges Fiatalok műhelyének alkotógárdája március 13-án zenés irodalmi est keretében emlékezik meg az 1848-as eseményekről. A XII. kerületi Csörsz utcai Művelődési Házban tartandó műsoruk címe: Kokárda lengett, zászló lobogott. Április 11-én, a költészet napján, Nagy Gáspár irodalmi-estet szerveznek a Budakeszi Művelődési Központban.

Nélkülözhetetlen támogatás

A TF Támogató Köre Alapítvány (kiemelkedően közhasznú szervezet) célja: a kar irányításával folyó sportszakember képzés szellemi, erkölcsi és anyagi támogatása, a tanuló ifjúság – különösen a hátrányos helyzetű fiatalok – segítése, az egyetemi sporttevékenység felkarolása, a tudományos kutatás elősegítése és a TF nemzetközi hírnevének öregbítése. Törekevei eléréséhez támogatásra van szüksége. Amennyiben céljaik megvalósításához hozzájárulnak, dr. **Schulek Ágoston**, a kuratórium elnöke kéri, hogy ajánlják fel adójuk 1%-át az alapítvány számára. Részletes információ: a 487-9211-es telefonszámon, illetve az ajtaine@mai.hupe.hu e-mailcímen.

(Adószám: 19014795-1-43, számlaszám: HVB Bank Hungaria Rt. 10918001-00000423-22170001.)

Kitüntetett edző

Dr. **Német Endre**, a TF Küzdősportok tanszéki docense 2005 után 2006-ban is az év utánpótlás edzője lett cselgáncs sportágban. Szakmai munkája elismeréseként a közelmúltban **Sólyom László** köztársasági elnök a „Kiemelkedő sportteljesítményért” kitüntetést adományozta számára.

Átvették diplomájukat

A TF téli diplomaosztó ünnepségére február 23-án 14 órakor került sor a dr. Bácsalmási Péter Atlétika Csarnokban. Az ünnepély alkalmával 200 végzős hallgató vehette át diplomáját.

Búcsú Juhász-Nagy Sándortól

Dr. Tulassay Tivadar rektor búcsúbeszéde*

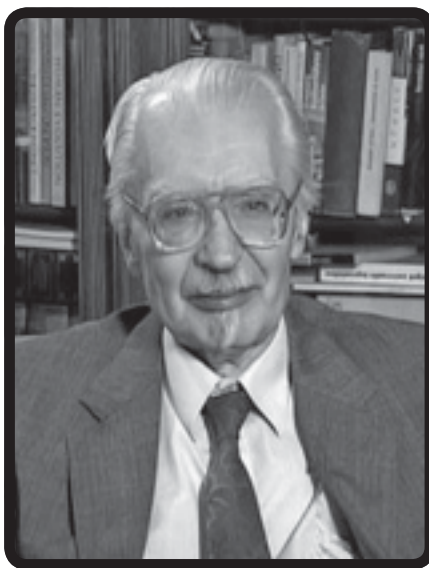
Tisztelt végtisztességet tévő, gyászoló Gyülekezet!

Földi pályafutását befejezván megtért Teremtőjéhez Juhász-Nagy Sándor professzor, a Tanár Úr. Törékeny termete hatalmas szellemet hordozott, amely nemcsak nemzetközi méretekben hozott létre jelentős tudományos teljesítményt, hanem a természet és az emberi lélek vizsgálatával, az igazság állandó keresésével képes volt a dolgok mögé nézni, távoli összefüggéseket megsejteni, s azokat bámulatos módon rendszerezni olyan módon, amire csak kevesen képesek. Ám szellemének reneszánsz tobzódása, a világ dolgaiban történő könnyed eligazodása, a tudósi életút kevesebbet mutatna, ha nem párosult volna kiemelkedő emberi tartással, az igazság konok megvallásával, meg nem alkuvással, szeretettel, szerénységgel, állhatatossággal és hittel. Ahhoz a generációhoz tartozott, amely az erőszak felett álló szellemi fölényt, az értékeket vigyázó humánus szelidségét, az igazság őrzését, kérlelhetetlen kimondását és átadását tartotta élete fő feladatának. Igen, Juhász-Nagy Sándor birtokában volt mindennek a csodának, s tudta, hogy a barbárságot, a megfélemlítést, a félrevezetést, a hazugságot csak tartással, hittel s a következő generáció nevelésével lehet legyőzni.

A Semmelweis Egyetem nevében búcsúzom Juhász-Nagy Sándor professzortól. Búcsúzom a professzortársak, a kollégák, a diákok, a közvetlen munkatársak, a tanítványok, s mindazok nevében, akik akárcsak egyetlen előadását hallgathatták, s szellemének bűvkörébe kerültek. Búcsúzom a nagynevű és nagy tekintélyű professzortól, a bölcs tanártól, sokunk mentortól, az igaz baráttól, búcsúzom Juhász-Nagy Sándortól, az embertől. Nehéz szívvel, szomorúsággal, fájdalommal gondolunk arra – mert hiszen hatalmas úrt hagyott maga után – hogy földi létét befejezte.

Szálfá dőlt ki közülünk.

Az egész életre szóló útmutatót, a példákat Debrecenben, a családi otthonban, és a Református Kollégiumban kapta. Kipróbált, mély gyökerű és embert formáló környezet. Hitet és erőt ad a nehézségek leküzdésére. Kitűnő mesterek tanították; s mert valljuk, hogy a professzor és a diák, a mester és a tanítvány szellemi közössége minden korban meghatározó; érthető, hogy ez a debreceni közeg biztosította a család és az iskola közös

■ Dr. Juhász-Nagy Sándor

vállalkozása és erőfeszítése, az igaz emberre válás sikerét. A fiatal diák a Debreceni Orvostudományi Egyetemet aranygyűrűs kitüntetéssel végezte el. S a felnőtté válás megerősítette a magával hozott kíváncsiságot. Huizinga írta, hogy az ember nemcsak gyermekéveiben, hanem később is játszó ember marad: homo ludens. A kutató-kísérletező ember kíváncsian fordul a világ ezernyi titka felé, s játéka a teremtett világ titkainak megfejtése. Aki egyszer erre a játékra rákapott, az megmarad ennél, mert a megfejtés feszültségének izgalma örök. A kíváncsi odafordulást a természet titkai felé a kudarcok sem tudják letörni. S el kell tudni viselni a kudarcokat is, mert kudarcok nélkül nincs siker, a csalódások edzik meg a jellemet. Debrecen ezt is megtanította Juhász-Nagy Sándornak.

Pályafutását Went István tanítványaként kezdte, majd 1966-tól a Semmelweis Egyetemen folytatta. Fő kutatási területe a szív és a koszorúerek szabályozásának vizsgálata volt. Számos megállapítása mára tankönyvi adattá vált, s nem egy munkája közvetlenül szolgálja a gyógyítást is, ékes példáját adva az alapkutatás – sokak által botor módon megkérdőjelezett – hasznosulásának.

Juhász-Nagy Sándor az elmúlt húsz évben nemcsak tanítványok százait nevelte, hanem folyamatos erőfeszítést fejtett ki

azért, hogy a hazai tudományosság számára létfontosságú támogatások egy átalakuló, gazdasági nehézségekkel terhelt, értékeire nem vigyázó, hanem azokat éppen pazarlóan szétszóró, öngyilkos társadalmi környezetben is fennmaradjanak. Erre vigyázott az OTKA Élettudományi Szakkollégiumának elnökeként, valamint a Széchenyi Professzori Ösztöndíj kuratóriumi elnökeként egyaránt. A Semmelweis Egyetemen négy évtizeden keresztül folytatott kutató- és oktatómunkát. Iskolateremtő személyiség volt, tudományos iskolája teljesítette a legmagasabb morális elvárást, amely szerint tudományos iskola alatt azt a tisztességet kell érteni, amely a vezetőről sugárzik a munkatársakra.

Munkásságáért, a fiatal tudósgeneráció szemléletformáló tudományos képzéséért, aktív tudománypolitikai tevékenységéért és emberi helytállásáért számos elismerésben és kitüntetésben részesült.

Régóta tudunk betegségéről, de az elmúlás mindig váratlan és megrendítő. Megrendítő, mert a halálával mi is kevesebbek lettünk, elmúlt a mi életünk egy darabja is. Hiszen a Tanár Úr életünk része volt. Ezt érzik barátai és tanítványai, s eszünkbe jutnak Arany János sorai:

„...Halnak, halnak, egyre halnak
színe, lángja a magyarnak
itt is egy név, ott is egy név
hányat visz el minden egy év,
s aki még él, minden névnel
összerezzen busan, árván,
mint a néma lomblevél ha
egy-egy társa hull le sárgán.”

Hiányzik és hiányozni fog. De emlékszünk hanghordozására, mosolyára, gesztusaira, utóbb kissé megfáradt járására, betegségével való küzdelmére, s bölcsességére és hitére, amellyel a megváltoztathatatlant elfogadta. S emlékezni fognak rá barátai, tanítványai, s diákjai, sok százan.

De távozása fáj, s vigasztalásul mondogatjuk Péter apostol szavait és belekapaszkodunk üzenetébe:

„Mert minden test olyan, mint a fűszál,
S egész dicsősége, mint a mező virága:
Elhervad a fűszál és lehull a virág.
De az Úr igéje örökké megmarad.”

Elhervadt egy fűszál, s nem akármilyen virág hullt le. Ám minket – fizikai valóságunkat fáradtsággal hordozó – itt maradtakat vigasztaljon a tudat, hogy a Tanár Úr szelleme már az örökkévalóságban tündököl, s az Úr örök igéjét hirdeti.

Isten hozzád!

* Elhangzott a professzor január 30-i temetésén.

Huzella-Jendrassik pályázatok

Ebben az évben is pályázhatnak egyetemünk munkatársai elméleti orvosbiológiai tudományos tevékenységükkel a Huzella Tivadar, illetve klinikai kutatási eredményeikkel a Jendrassik Ernő emlékérem és jutalomdíj elnyerésére. Az erről szóló körlevelet február 13-án juttatta el prof. dr. Ádám Veronika tudományos rektorhelyettes az intézetek, klinikák igazgatóinak, a kari dékánoknak, a tanszékek és egyéb szervezeti egységek vezetőinek. Egyben felhívta a figyelmet arra, hogy a pályázatoknak nem csak az elismerések szabályzataiban foglaltakat – melyeket a Szenátus 11/2007. számú határozatában január 25-én módosított – kell tartalmazniuk, hanem még a tézisszerű összefoglaló címét is.

A pályamunkákat nyomtatott, aláírt és elektronikus formában, egyetlen file-ba összeszerkesztve attachment-ként várja a Rectori Hivatal Tudományos Csoportja. E-mail cím: trh@rek.hiv.sote.hu

Határidő: március 19. (hétfő) 12 óra.

Meghívó

Egyetemi megemlékezést tartunk az 1848-as forradalom és szabadságharc 159. évfordulója alkalmából.

Ideje: március 14. (szerda) 14 óra

Helye: NET tanácsterem

A megemlékezés programja

- Rectori köszöntő
- Ünnepi beszéd
- Hallgatók műsora
- Díjak átadása

Mindenkit szeretettel várunk az ünnepségre!

